

Prinsipper for sonering av jerv og gaupe i Nordland

- fagseminar om rovviltforvaltning

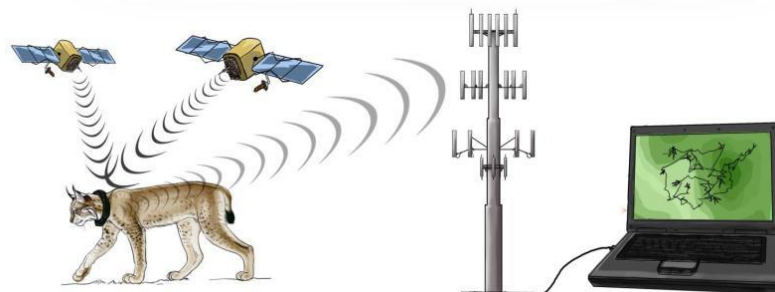
John Odden

Scandlynx (1994 – 2015)

- 144 gauper og 40 jerv med VHF eller GPS-sender i Norge fra 1995-2013

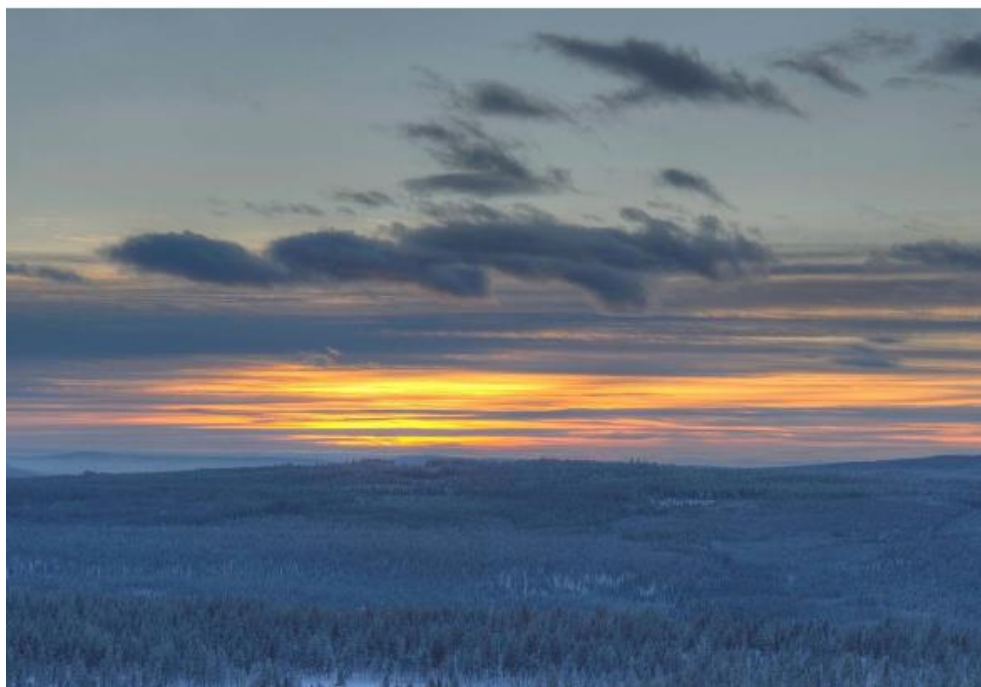
1268

NINA Rapport

Evaluering av regional rovviltforvaltning

Krange, O.
Odden, J.
Skogen, K.
Linnell, J. D. C.
Stokland, H. B.
Vang, S.
Mattisson, J.

www.nina.no

1255

NINA Rapport

Samordning av forvaltning av jerv i Sør-Norge - en kunnskapsoversikt

John D. C. Linnell
Øystein Flagstad
John Odden
Silje Vang
Jenny Mattisson

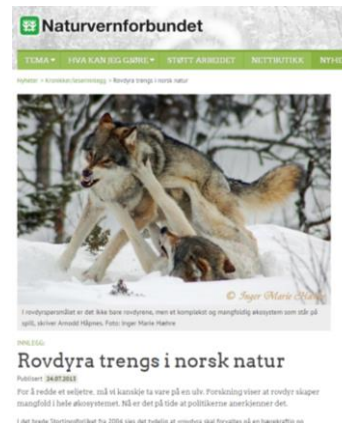
www.nina.no

Norsk institutt for naturforskning

Sonering er en konfliktfylt øvelse

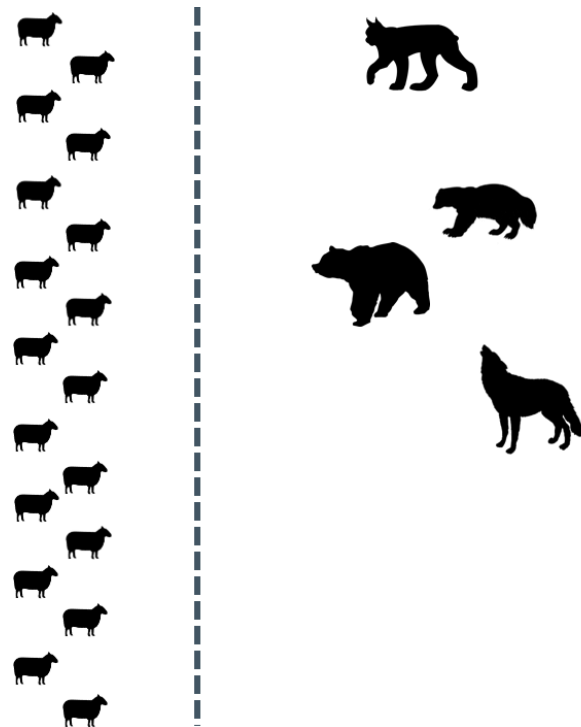
- Stortinget legger føringene
- Urealistisk å forvente konsensus om en bestemt løsning - forsøker å finne akseptable kompromiss.
- Alle løsninger vil innebære avgjørelser som utvilsomt vil være upopulære hos ulike brukergrupper
- Forskningen gir bakgrunnskunnskap, men vektlegging av verdibaserte hensyn kan ikke gjøres av forskere eller forvaltere alene

Geografisk differensiert forvaltning er presisert i Stortingets rovdyrforlik av 2011

Stortingets rovdyrforlik av 2011, pkt. 2.2.19

«Soneinndelingen må forvaltes tydelig. I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt

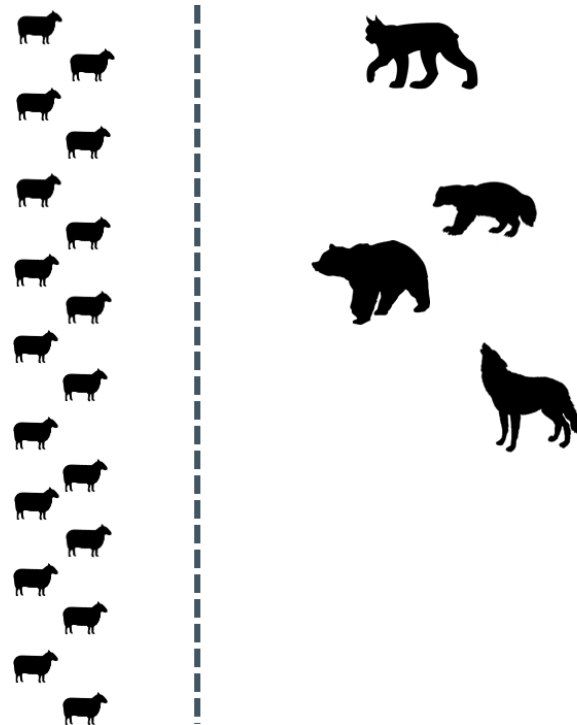
Geografisk differensiert forvaltning er presisert i Stortingets rovdyrforlik av 2011

Stortingets rovdyrforlik av 2011, pkt. 2.2.19

«Soneinndelingen må forvaltes tydelig. I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt

<...>

I prioriterte rovviltområder skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling

Geografisk differensiert forvaltning er presisert i Stortingets rovdyrforlik av 2011

Stortingets rovdyrforlik av 2011, pkt. 2.2.19

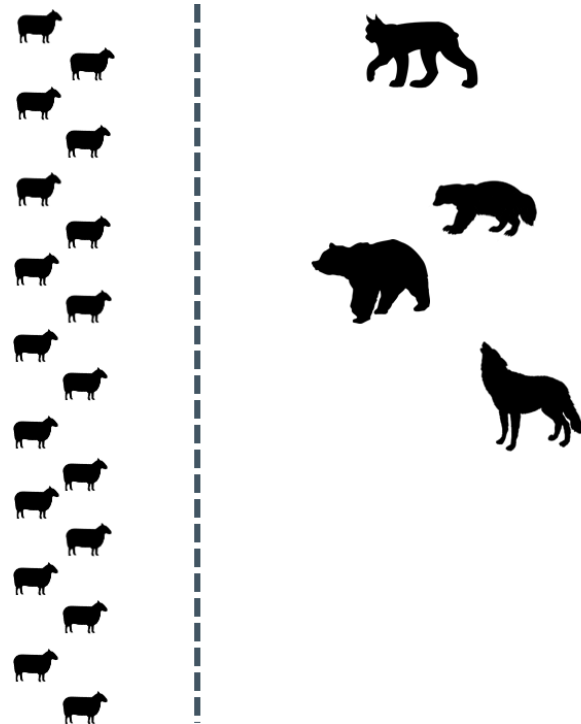
«Soneinndelingen må forvaltes tydelig. I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt

<...>

I prioriterte rovviltområder skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling

<...>

Det skal ikke være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområde for tamrein.»

Prinsipper for geografisk differensiert forvaltning

Geografisk differensiert forvaltning

8 Troms/Finmark

Gaupe	Jerv	Bjørn	Ulv
10	10	6	-

7 Nordland

Gaupe	Jerv	Bjørn	Ulv
10	10	1	-

6 Midt-Norge
Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag

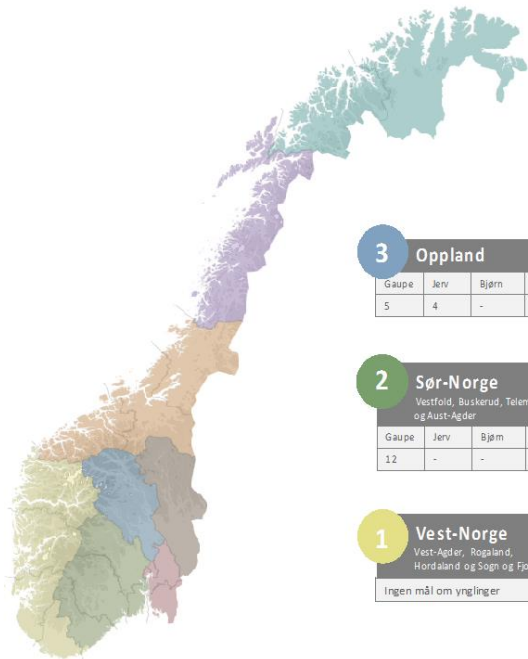
Gaupe	Jerv	Bjørn	Ulv
12	10	3	-

5 Hedmark

Gaupe	Jerv	Bjørn	Ulv
10	5	3	3*

4 Østlandet
Oslo, Akershus og Østfold

Gaupe	Jerv	Bjørn	Ulv
6	-	-	3*

3 Oppland

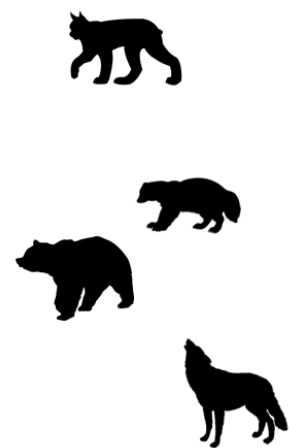
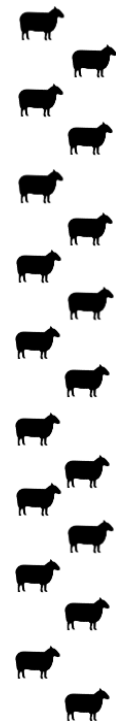
Gaupe	Jerv	Bjørn	Ulv
5	4	-	-

2 Sør-Norge
Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder

Gaupe	Jerv	Bjørn	Ulv
12	-	-	-

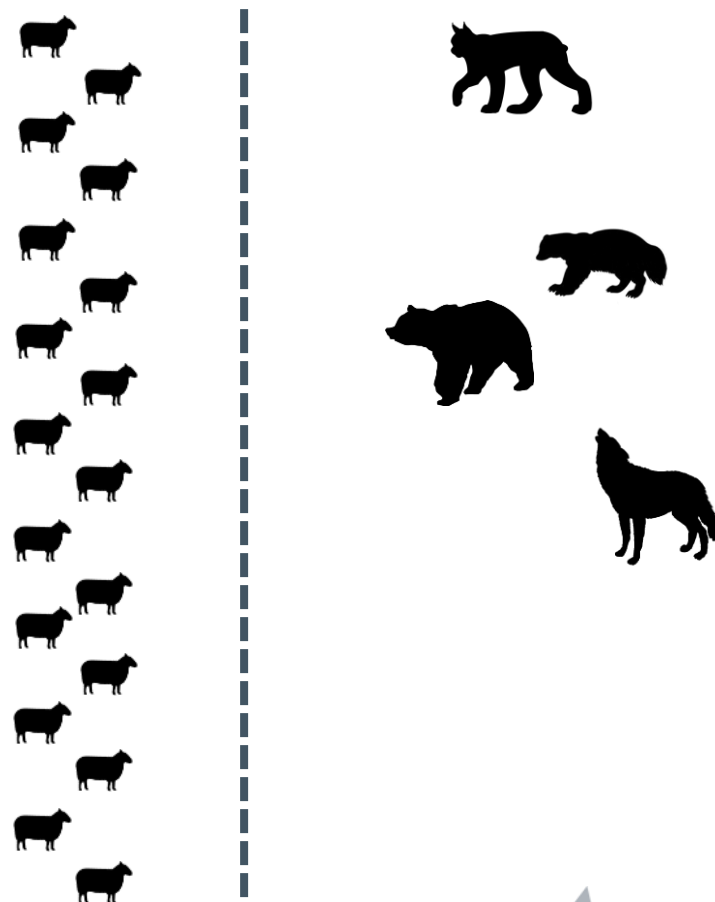
1 Vest-Norge
Vest-Agder, Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane

Ingen mål om ynglinger

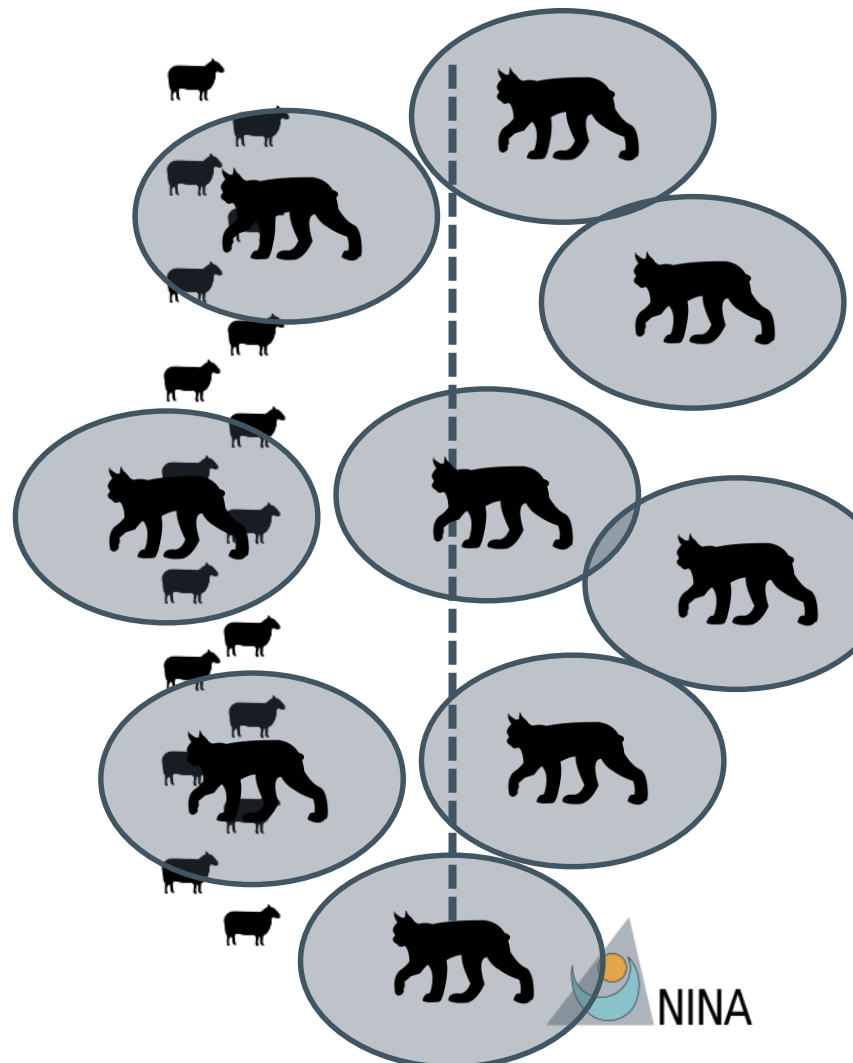
Hovedprinsipper for effektiv geografisk differensiert forvaltning

- Områder med rovdyr skilles fra områder med husdyr

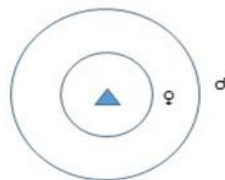
Hovedprinsipper for effektiv geografisk differensiert forvaltning

- Områder med rovdyr skilles fra områder med husdyr
- Rovdyrområdene må være store nok til at målsettingen kan oppfylles innenfor sonen

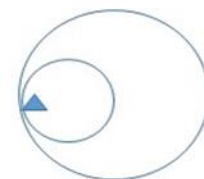
Hovedprinsipper for effektiv geografisk differensiert forvaltning

- Områder med rovdyr skilles fra områder med husdyr
- Rovdyrområdene må være store nok til at målsettingen kan oppfylles innenfor sonen

Hanner forflytter seg generelt over større leveområder enn hunner

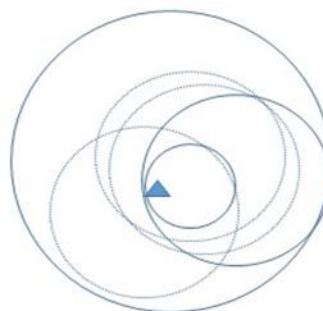
Størrelse på leveområder kan variere mellom individer, områder og mellom år

Vi vet ikke hvor i et leveområde en observasjon av yngling er gjort

Leveområder er aldri sirkelrunde, men følger ofte dalfører, begrenses av fjellområder, fjorder og byer etc.

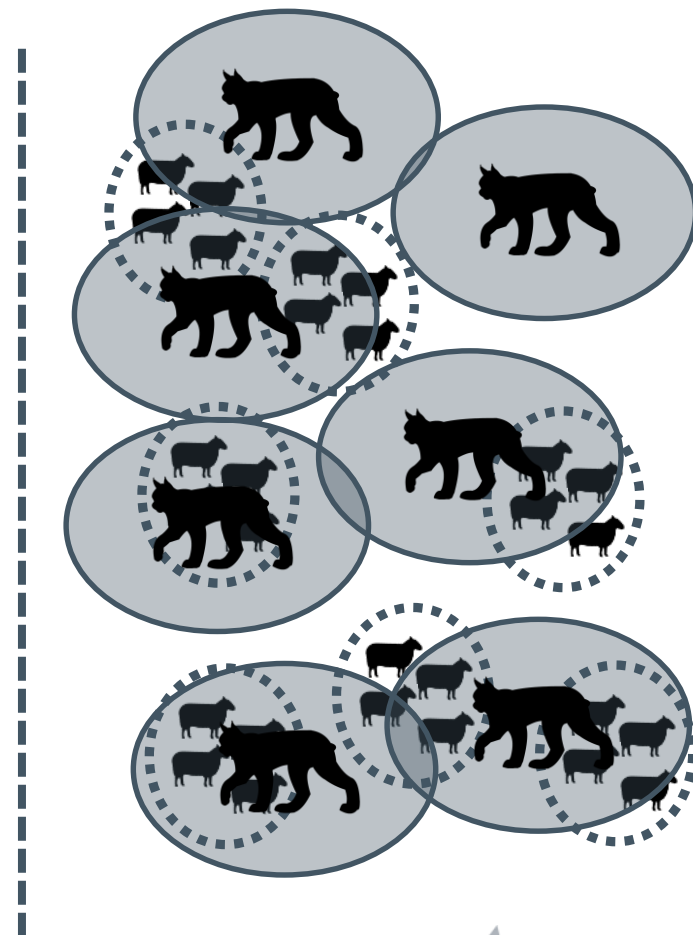
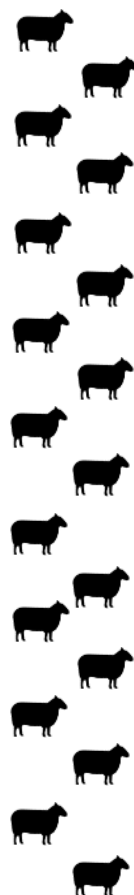

Det er flere individer i en bestand enn de som yngler, som andre voksne hunner uten unger og et antall voksne hanner

50 km

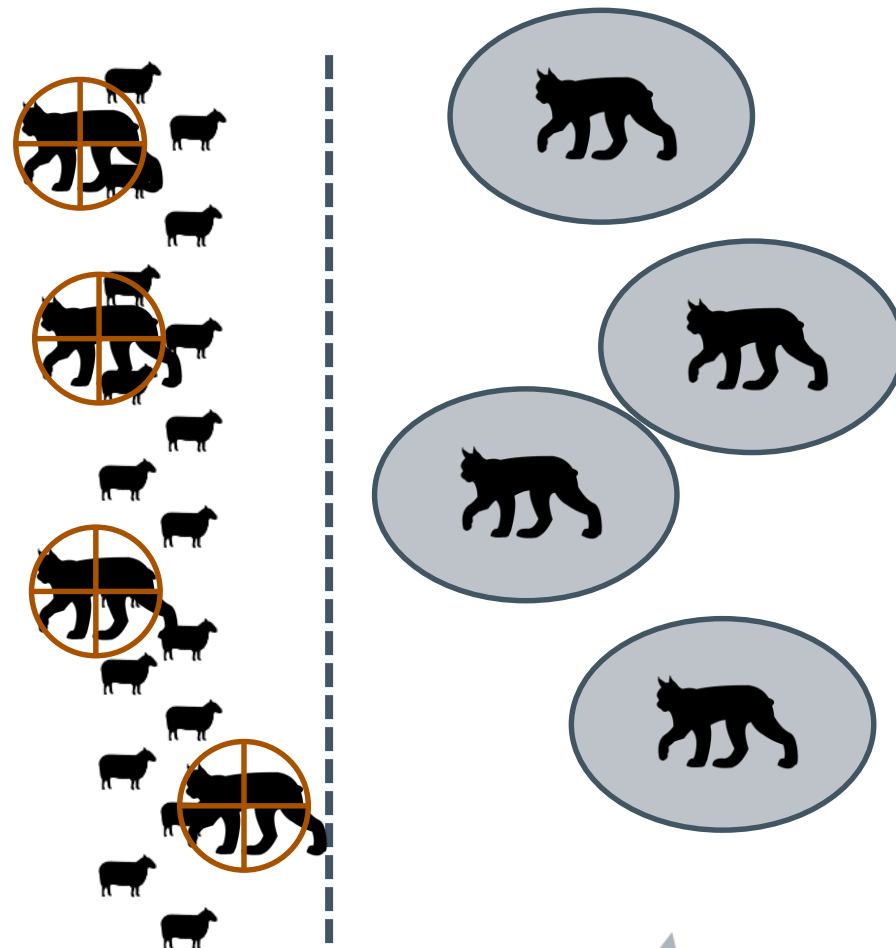
Hovedprinsipper for effektiv geografisk differensiert forvaltning

- Områder med rovdyr skilles fra områder med husdyr
- Rovdyrområdene må være store nok til at målsettingen kan oppfylles innenfor sonen
- Effektive konfliktdempende tiltak gjennomføres innenfor sonen

Hovedprinsipper for effektiv geografisk differensiert forvaltning

- Områder med rovdyr skilles fra områder med husdyr
- Rovdyrområdene må være store nok til at målsettingen kan oppfylles innenfor sonen
- Effektive konfliktdempende tiltak gjennomføres innenfor sonen
- Effektivt uttak av rovdyr i beiteprioriterte områder

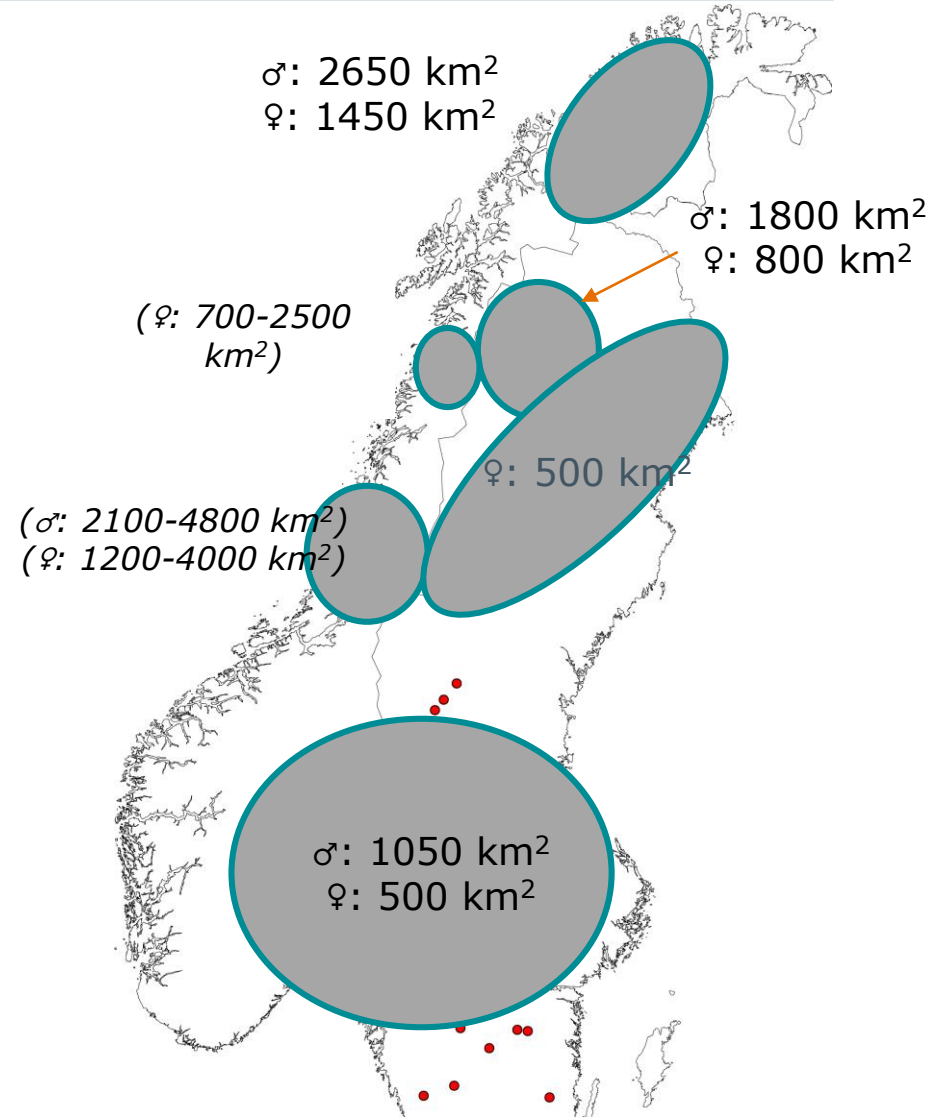
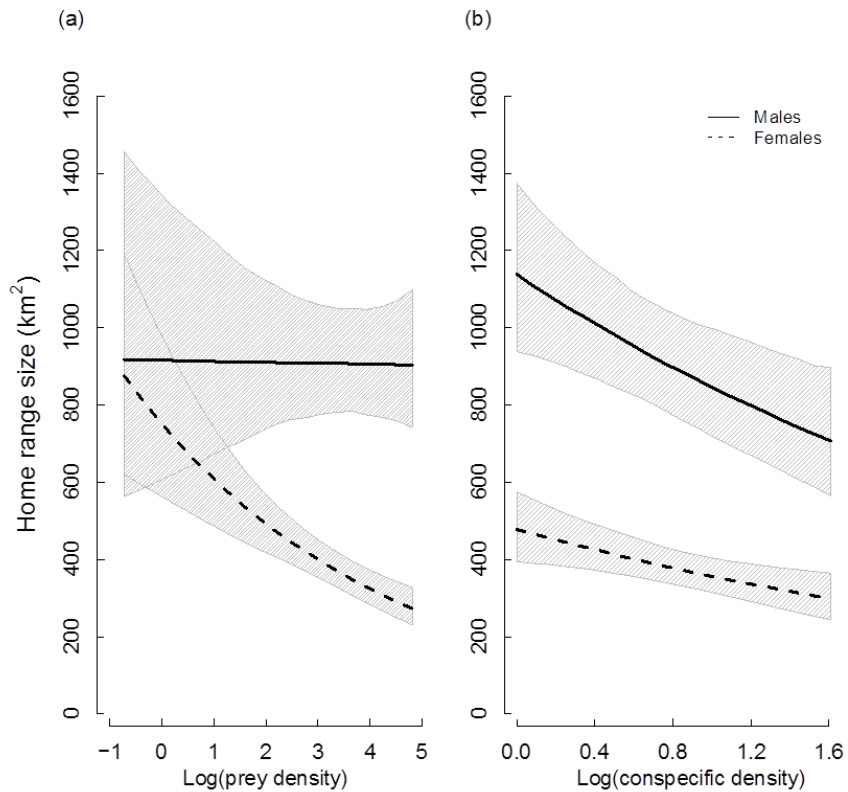
Betraktninger rundt sonering

Fordelingen av rovdyr har i høyeste grad en effekt på tap av beitedyr:

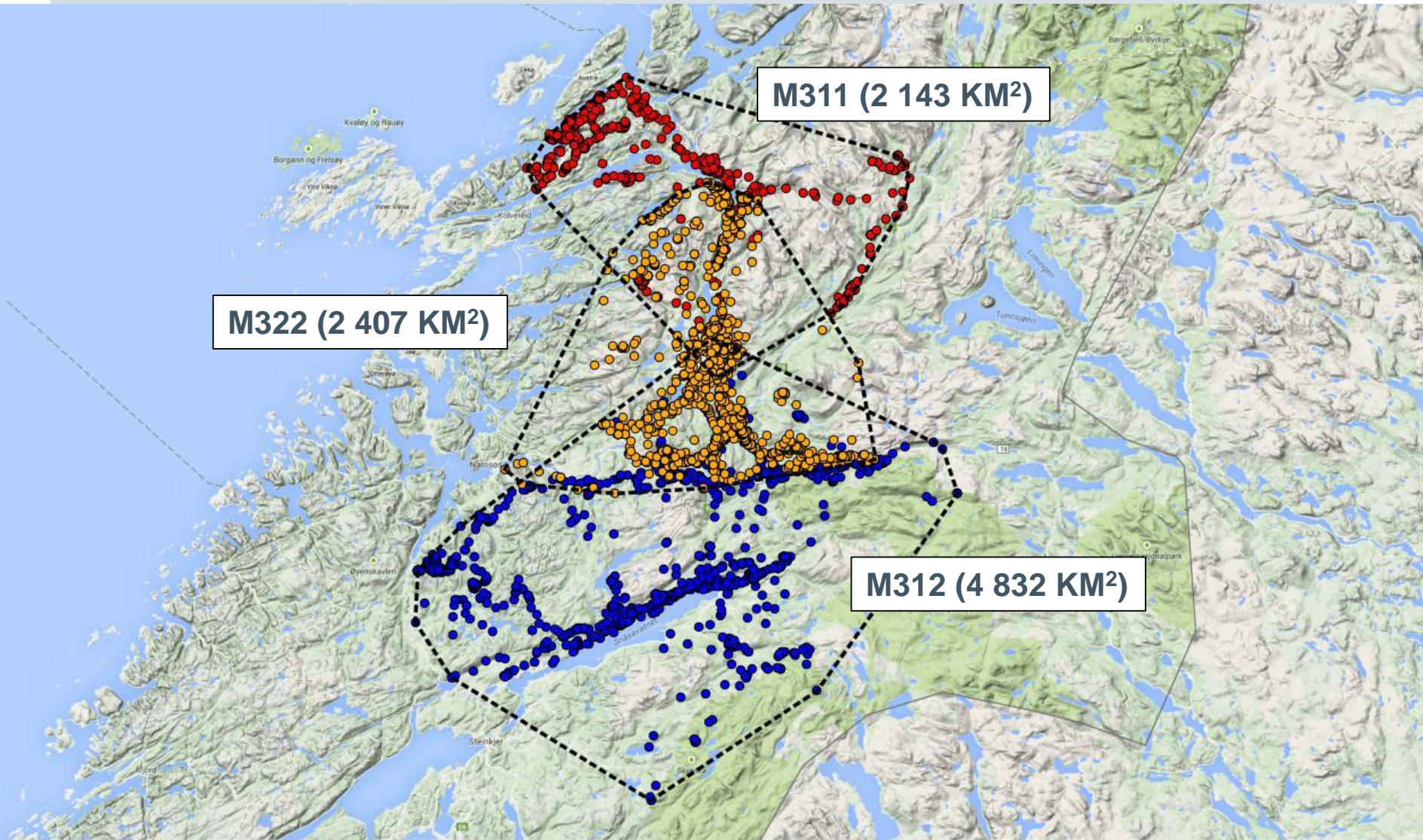
- Reproduserende bestander av bjørn (og ulv) betyr radikale endringer i beitebruken
- Sonering av alle rovdyr til de samme områdene vil maksimere synergier mellom artene (flerartsforvaltning)
- Den relative effekten av gaupe og jerv på sau er mindre. Uten storskala endringer i saueholdet bør man vurdere å fordele bestandene av begge artene over store areal så den negative effekten fordeles over en større gruppe av husdyrprodusenter?
- For reindriften er sannsynligvis den beste strategien å tillate spredte populasjoner av store rovdyr. Målsetting om alle kalvingsland uten rovdyr er urealistisk gitt dagens målsettinger

Biologien setter egne grenser

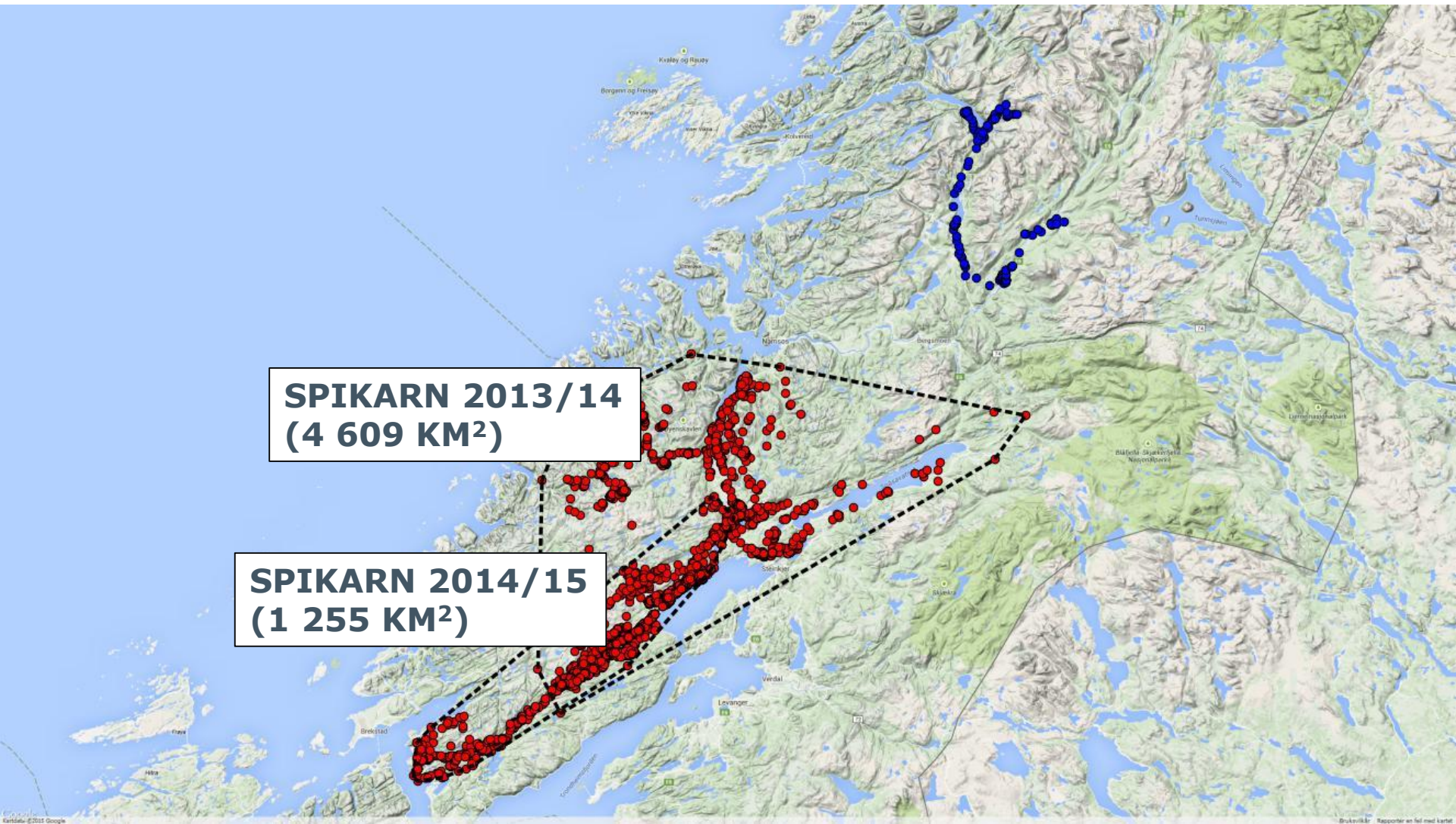
Gaupa er arealkrevende

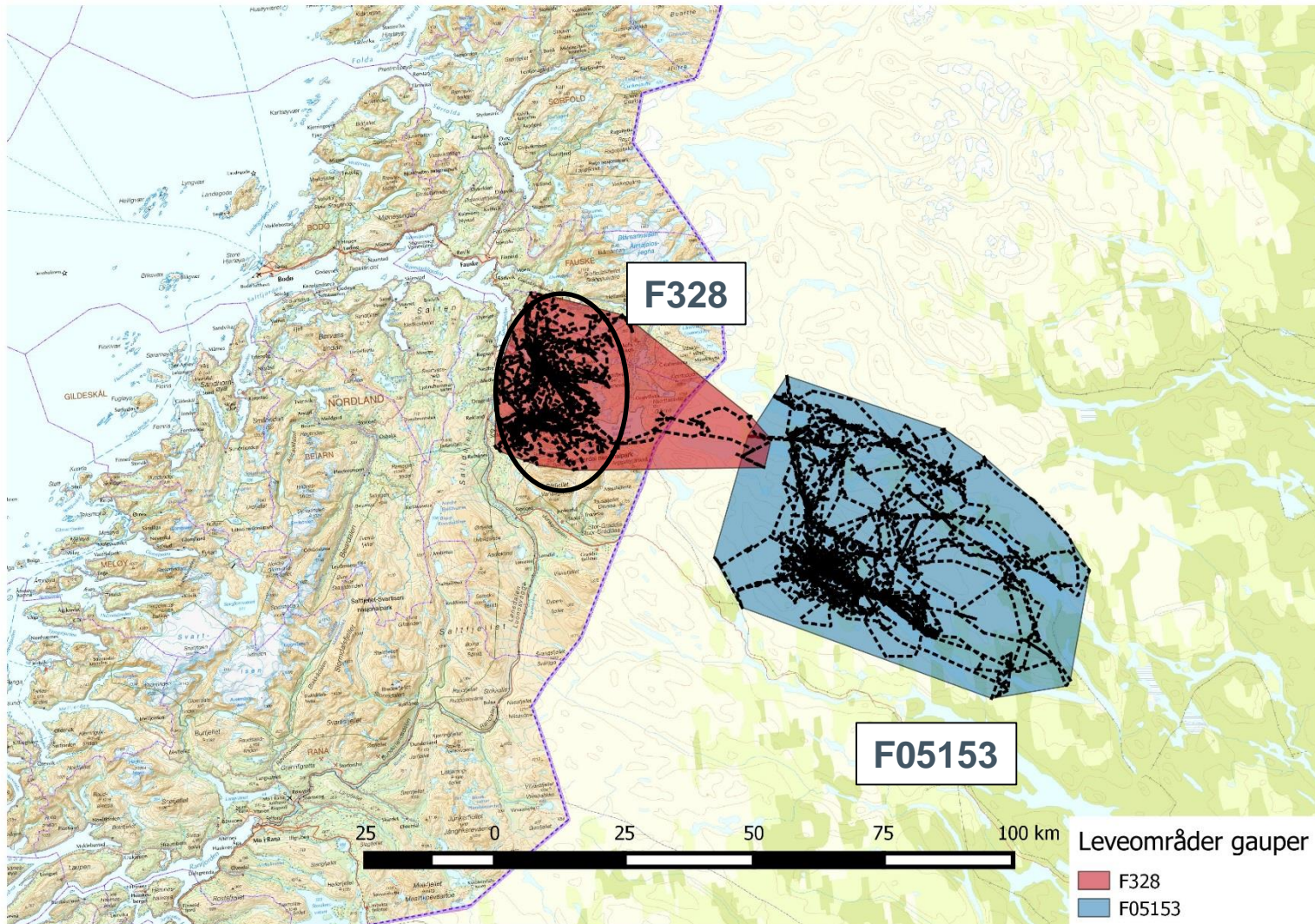
Arealkrevende katter..

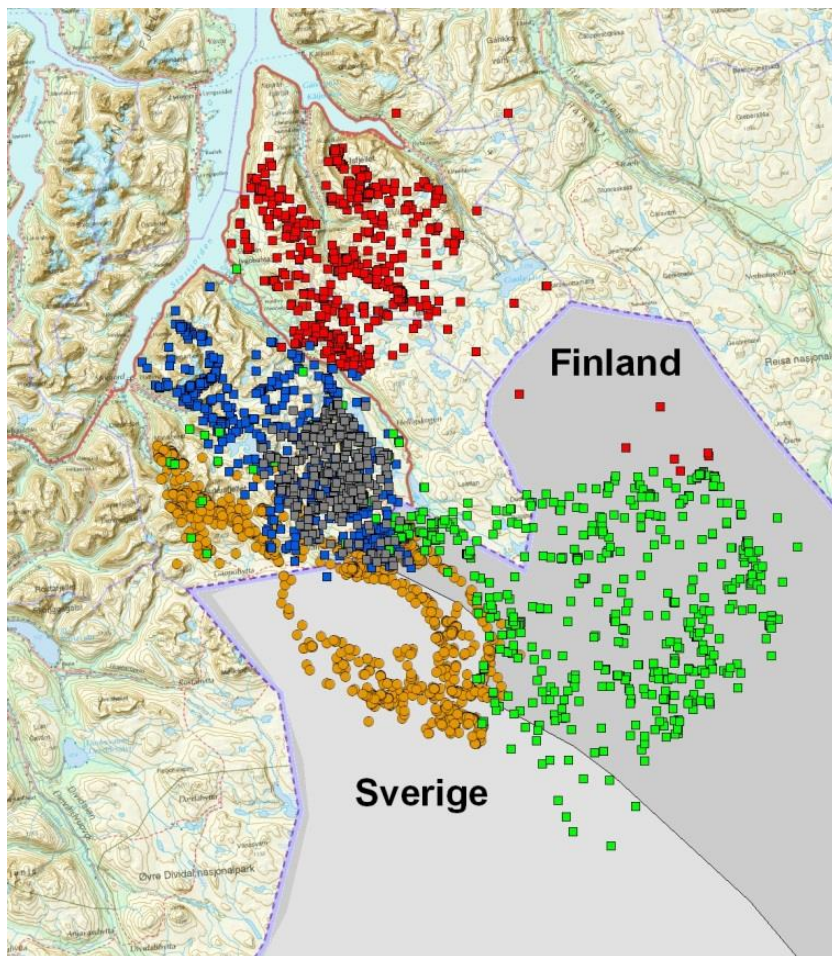
Arealkrevende katter...

Areakrevende katter...

Jervens leveområder

TROMS/FINNMARK

♂ 1150 km²

♀ 480 km²

SAREK

♂ 733 km²

♀ 200 km²

NORD TRØNDELAG

FORELØPIGE TALL

♂ 610-2900 km²

♀ 220-1000 km²

SØR-NORGE

♀ 834 km²

Ingen av våre merkede gauper/jerv fulgte reinen mellom sommer- og vinterbeiteområdene

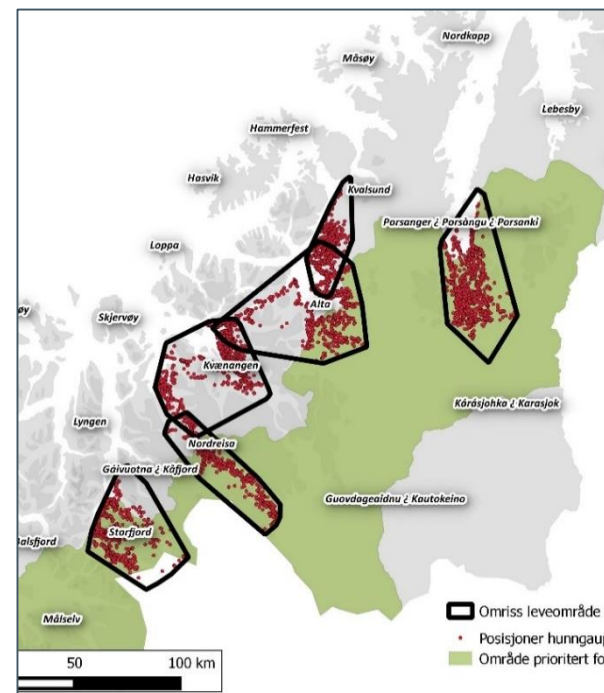
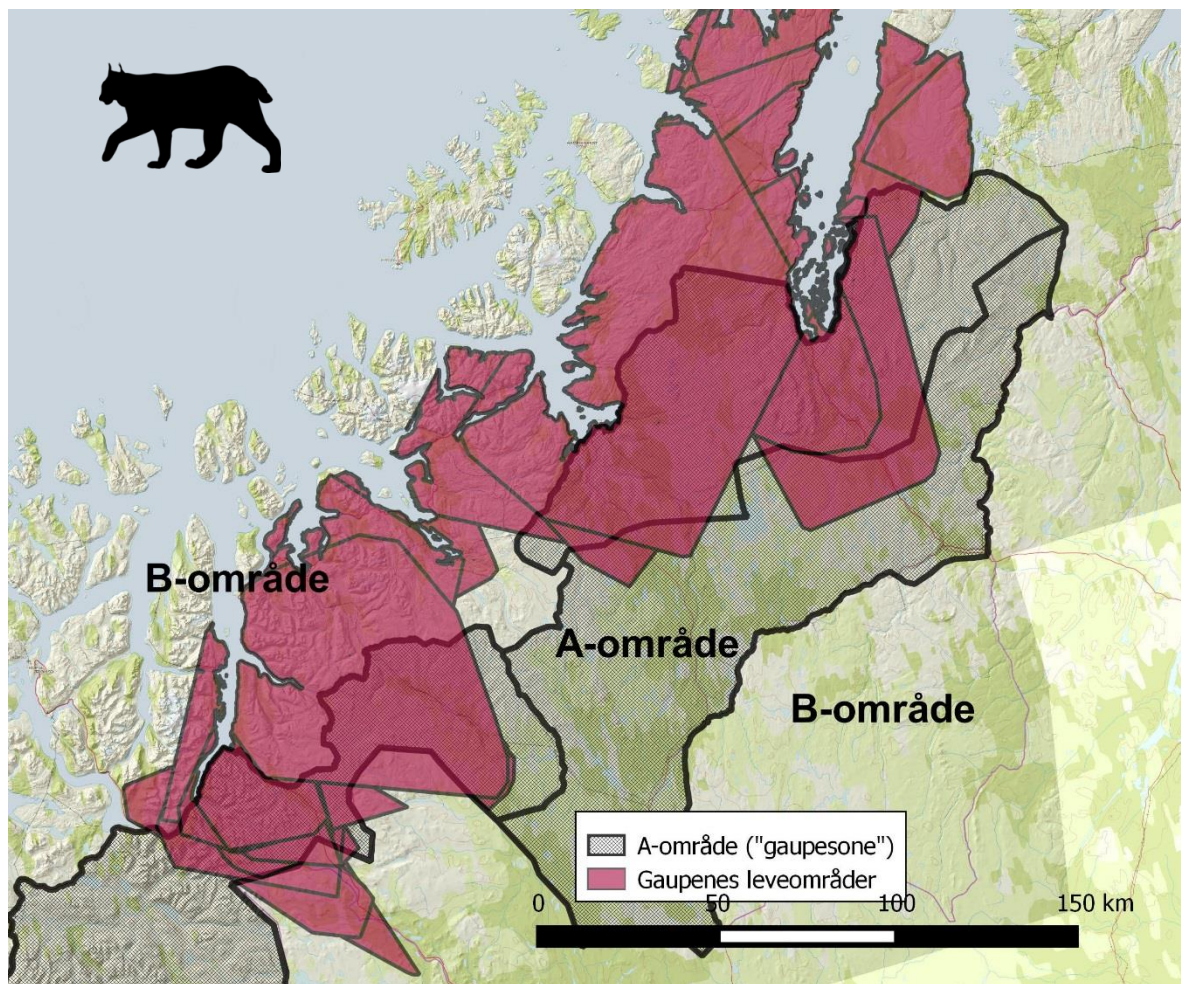

68% overlapp i område bruk mellom sommer og vinter

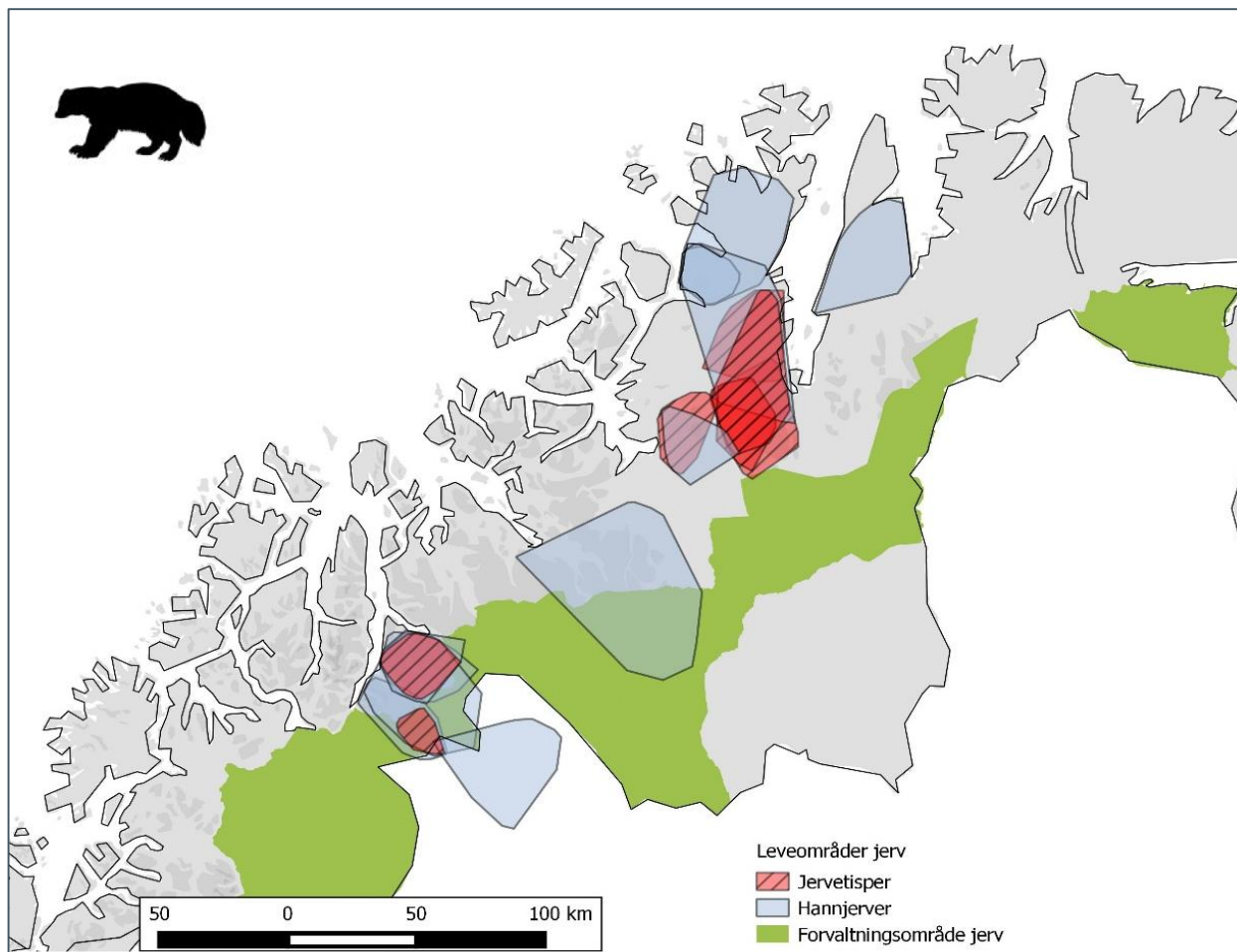

Er rovdyrsonene store nok?

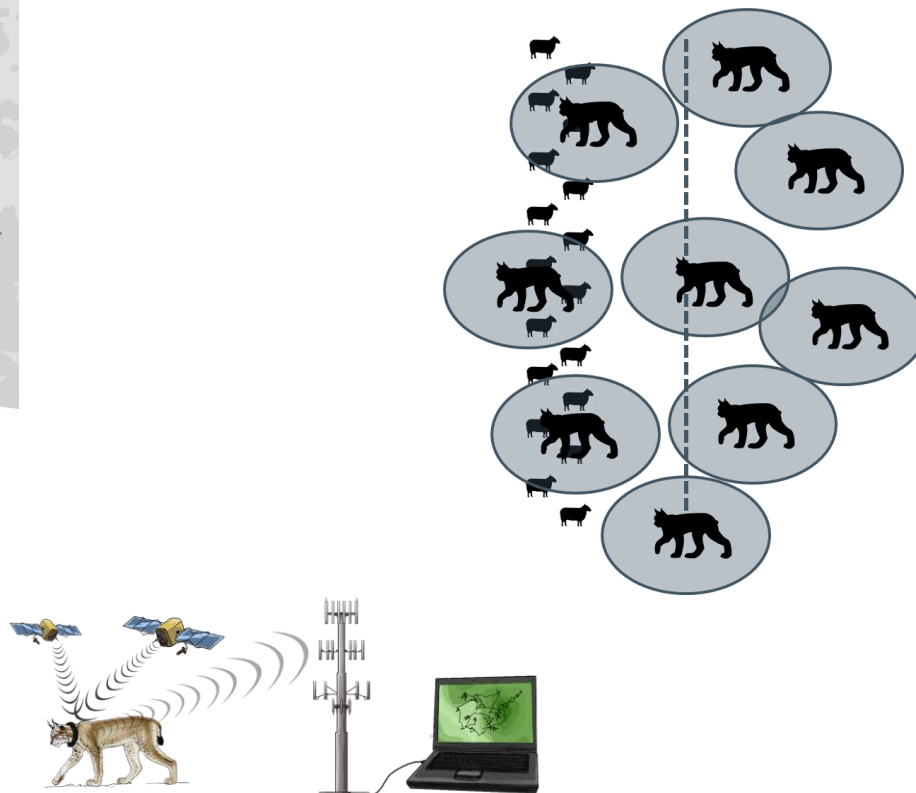
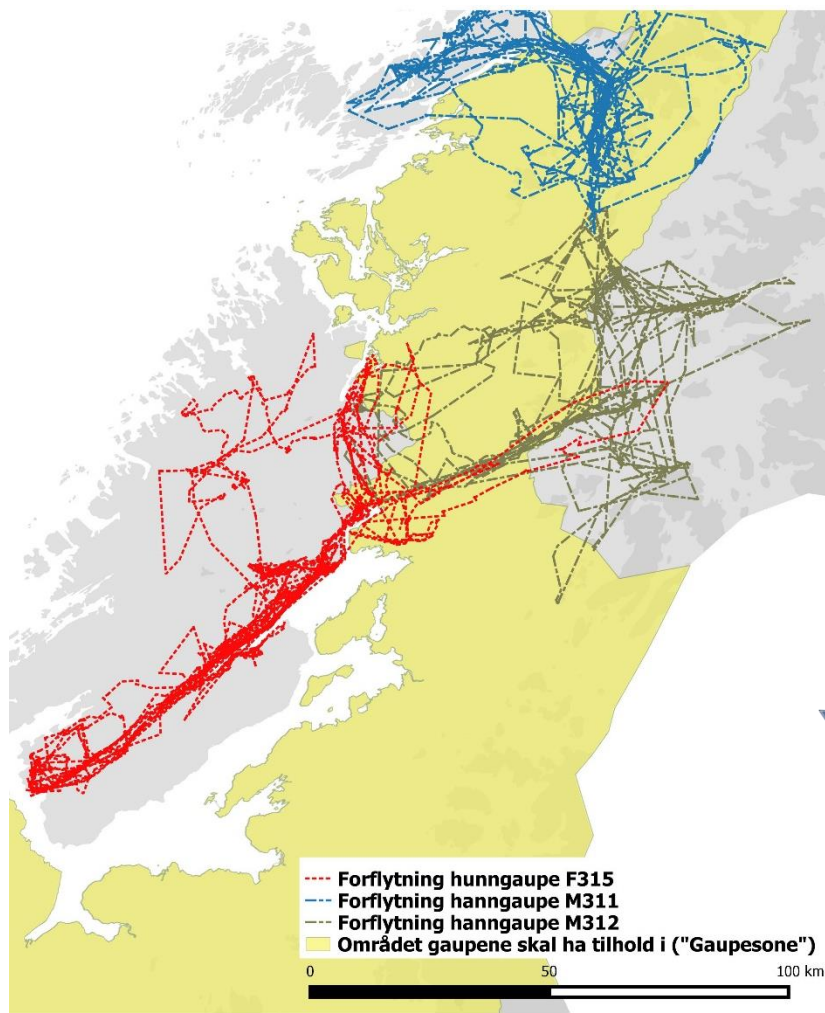
Utfordringer knyttet til størrelsen og plassering av rovdyrprioriterte områder

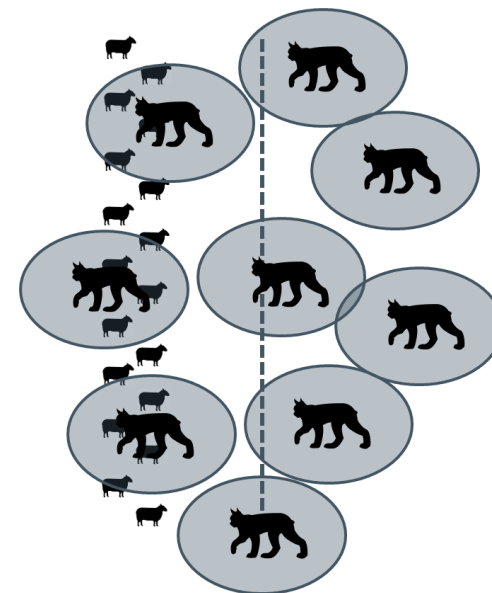
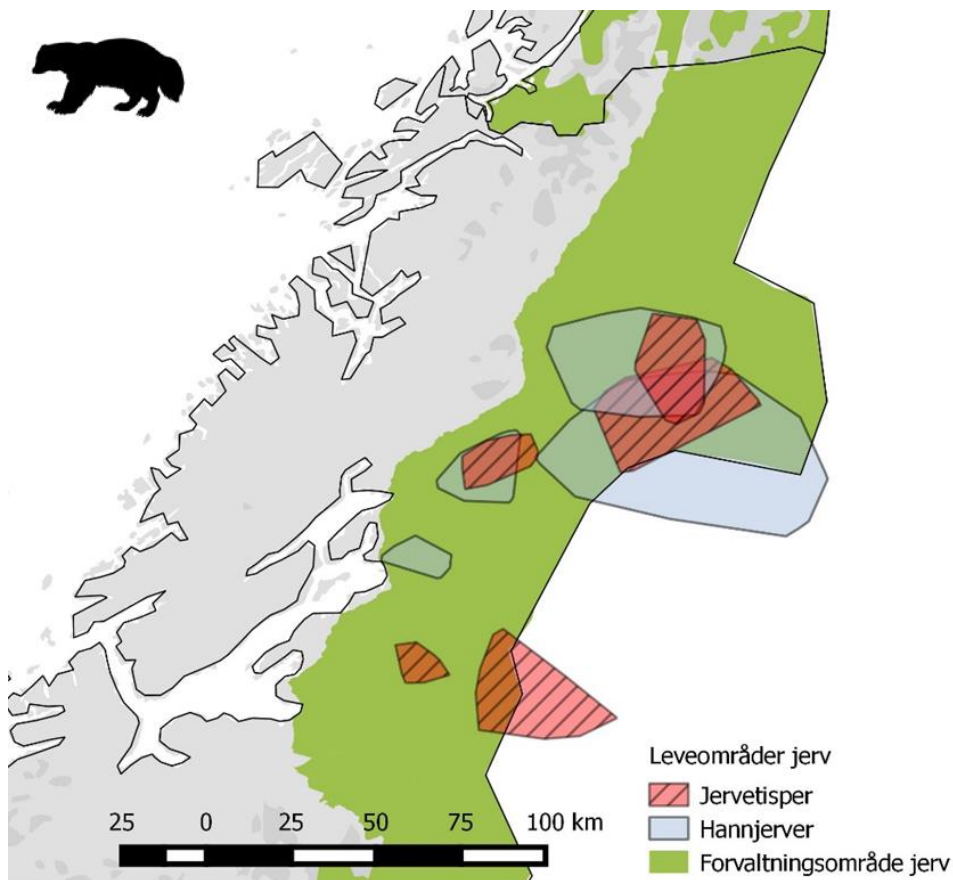
Utfordringer knyttet til størrelsen og plassering av rovdyrprioriterte områder

Utfordringer knyttet til størrelsen og plassering av rovdyrprioriterte områder

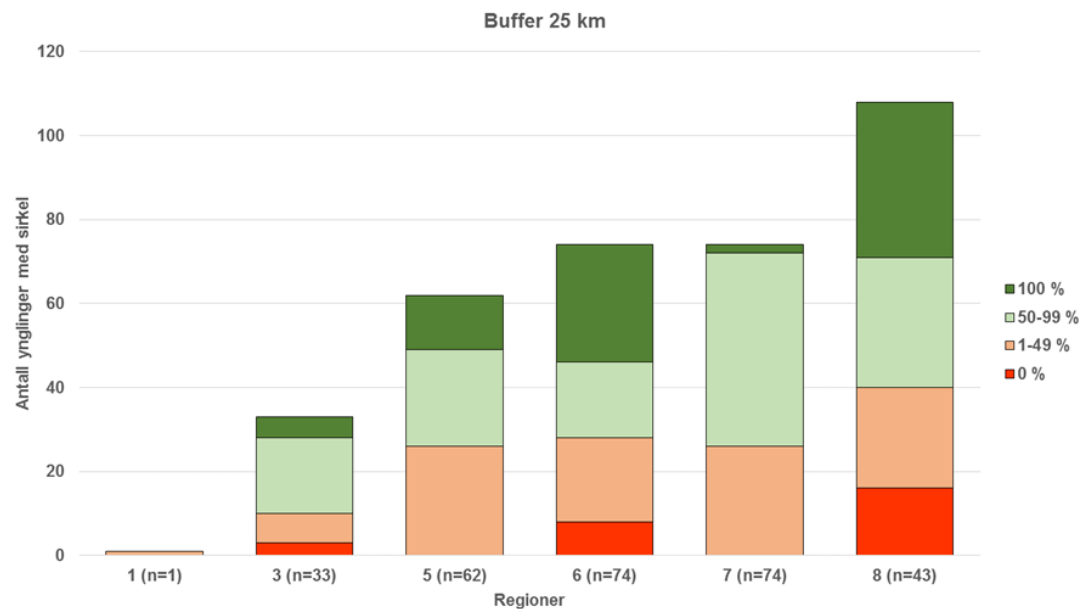
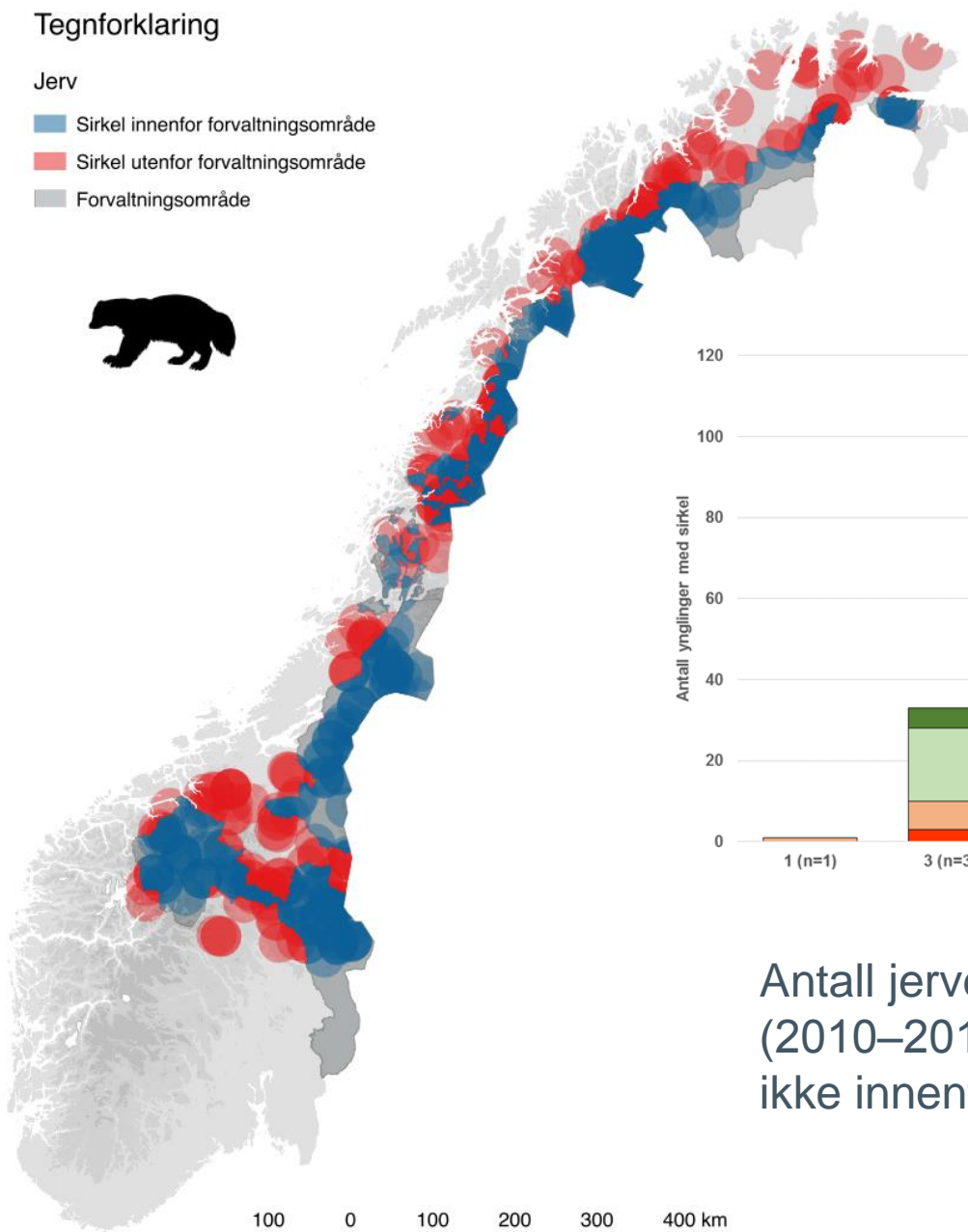
Utfordringer knyttet til størrelsen og plassering av rovdyrprioriterte områder

Tegnforklaring

Jerv

- Sirkel innenfor forvaltningsområde
- Sirkel utenfor forvaltningsområde
- Forvaltningsområde

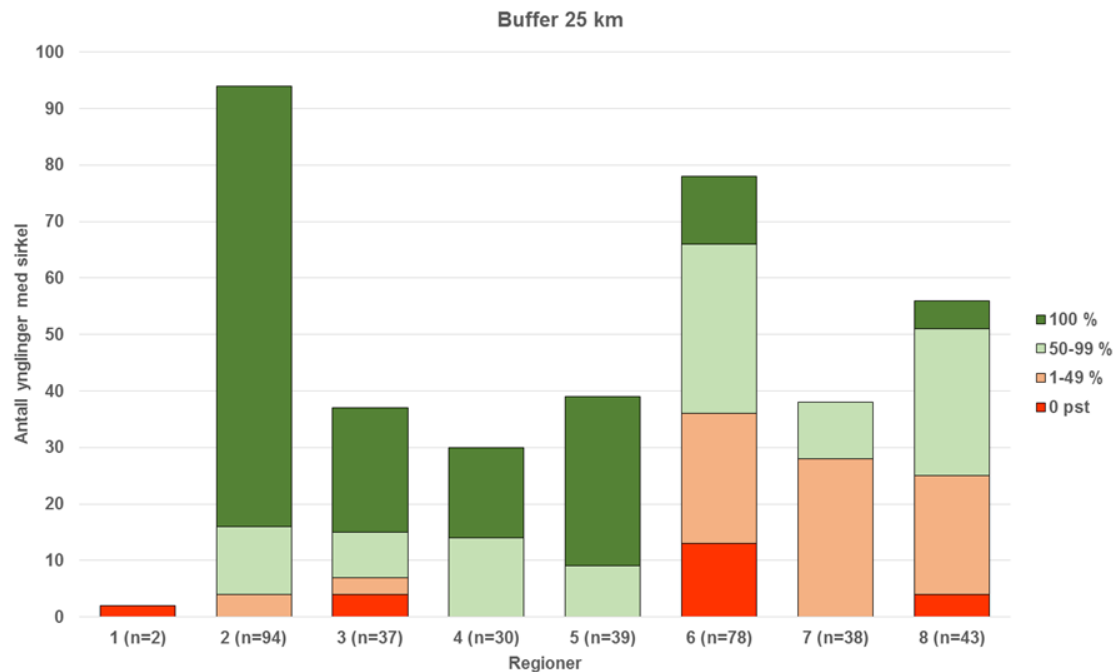
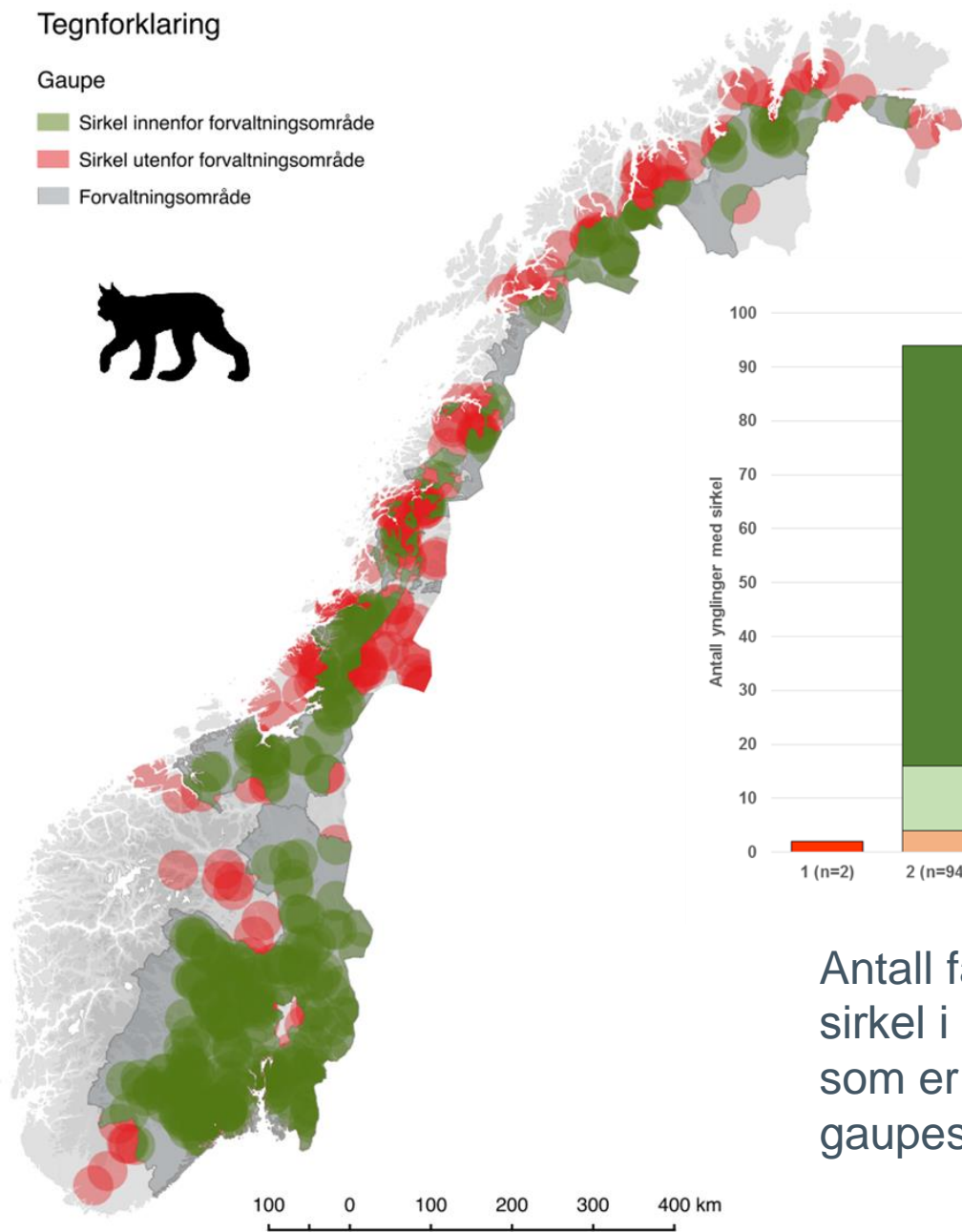

Antall jervehi med 25 km sirkel (2010–2015) som er helt, delvis eller ikke innenfor jervesonene

Tegnforklaring

Gaupe

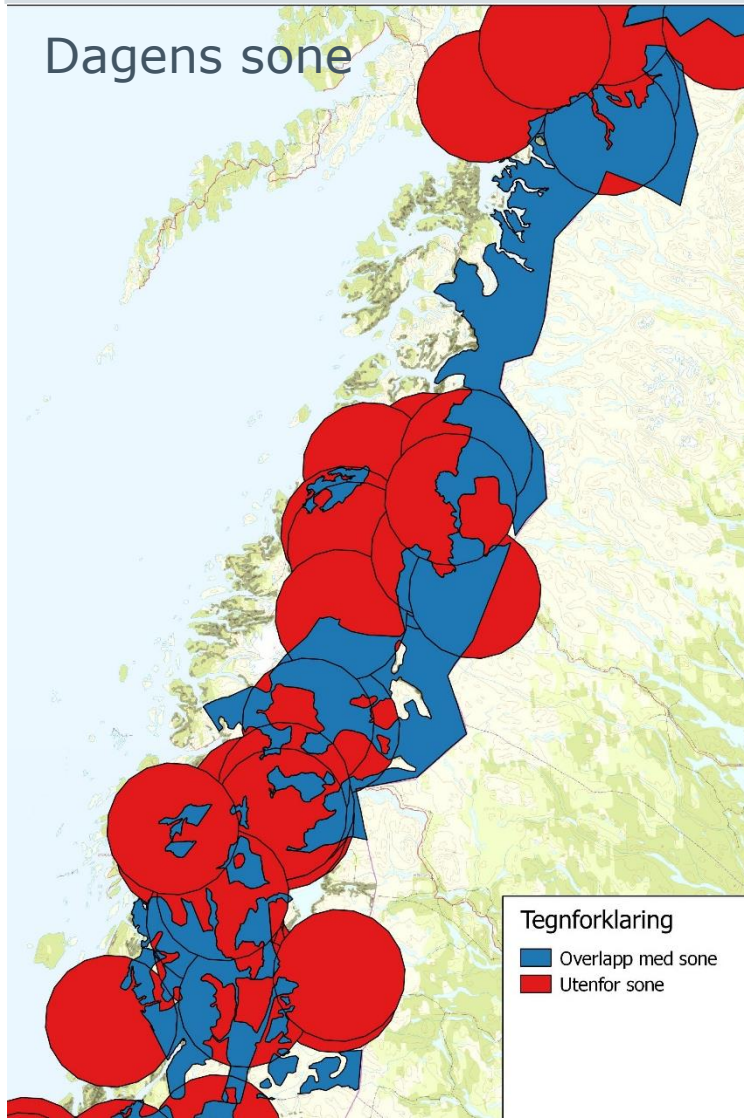
- Sirkel innenfor forvaltningsområde
- Sirkel utenfor forvaltningsområde
- Forvaltningsområde

Antall familiegrupper med 25 km sirkel i perioden 2009/10–2014/15 som er helt, delvis eller ikke innenfor gaupesonene

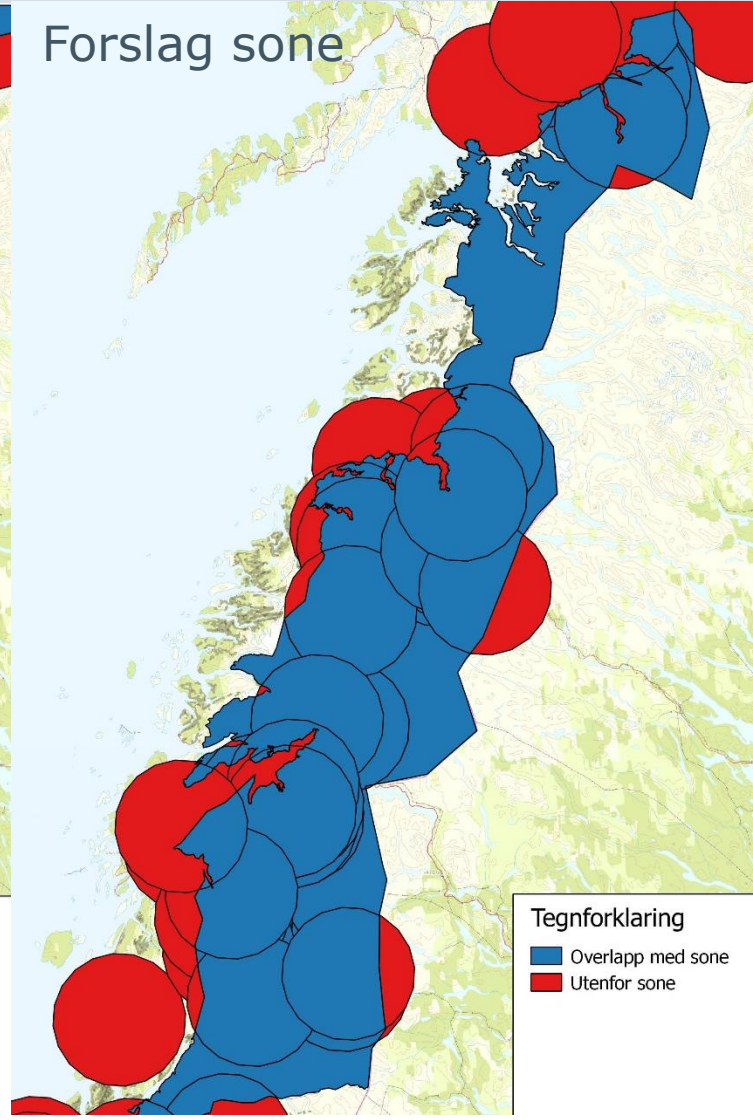
Utfordringer knyttet til størrelsen på rovdyrprioriterte områder

Dagens sone

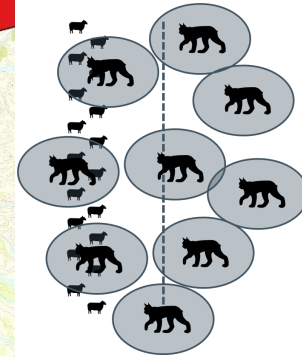

Tegnforklaring
■ Overlapp med sone
■ Utenfor sone

Forslag sone

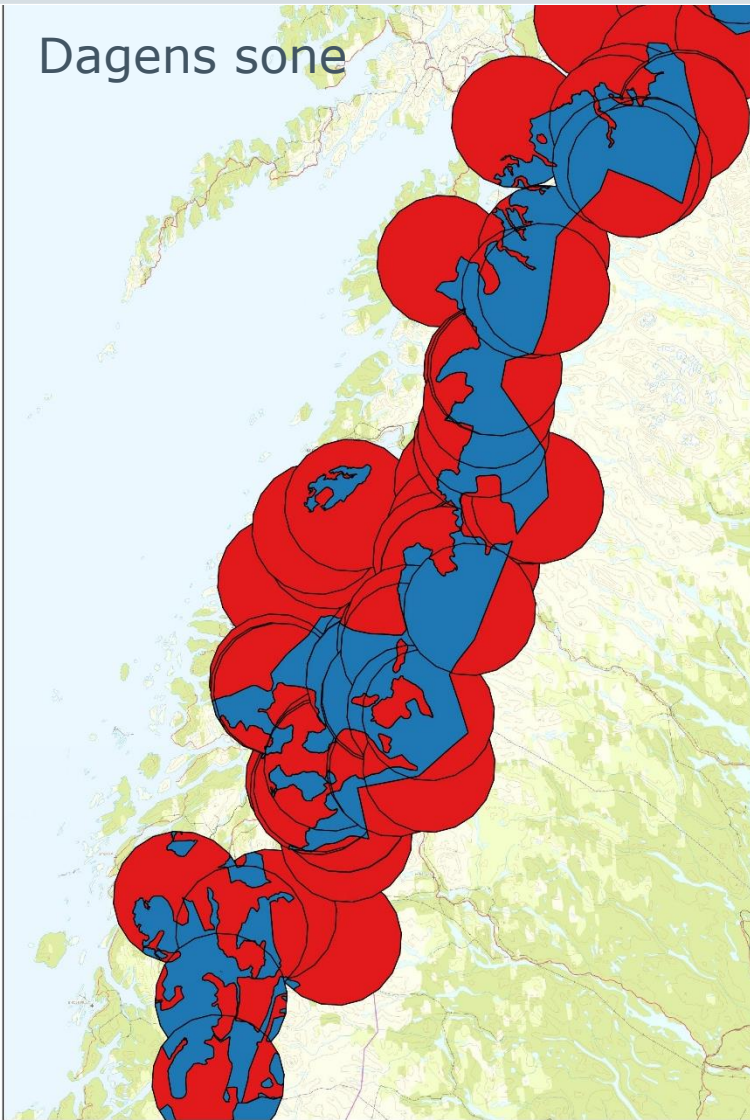

Tegnforklaring
■ Overlapp med sone
■ Utenfor sone

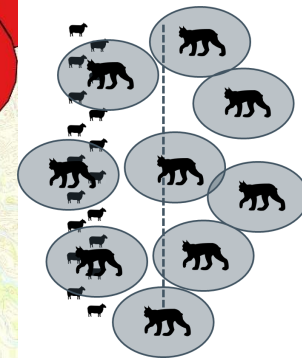
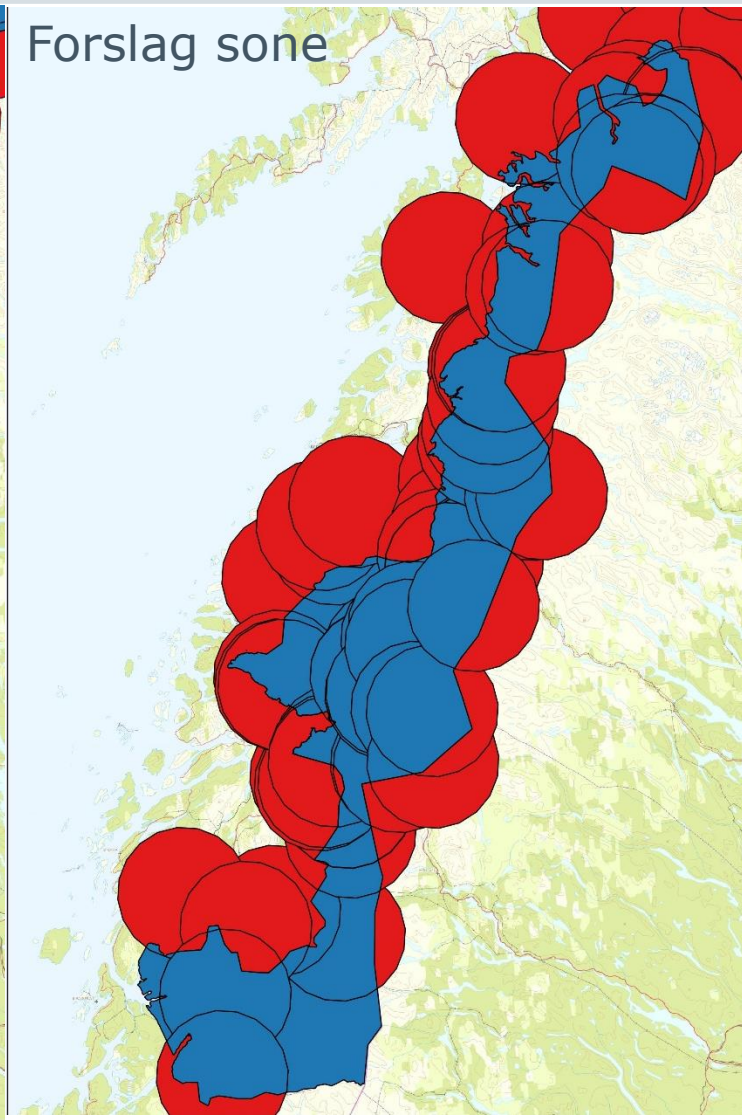

Utfordringer knyttet til størrelsen på rovdyrprioriterte områder

Dagens sone

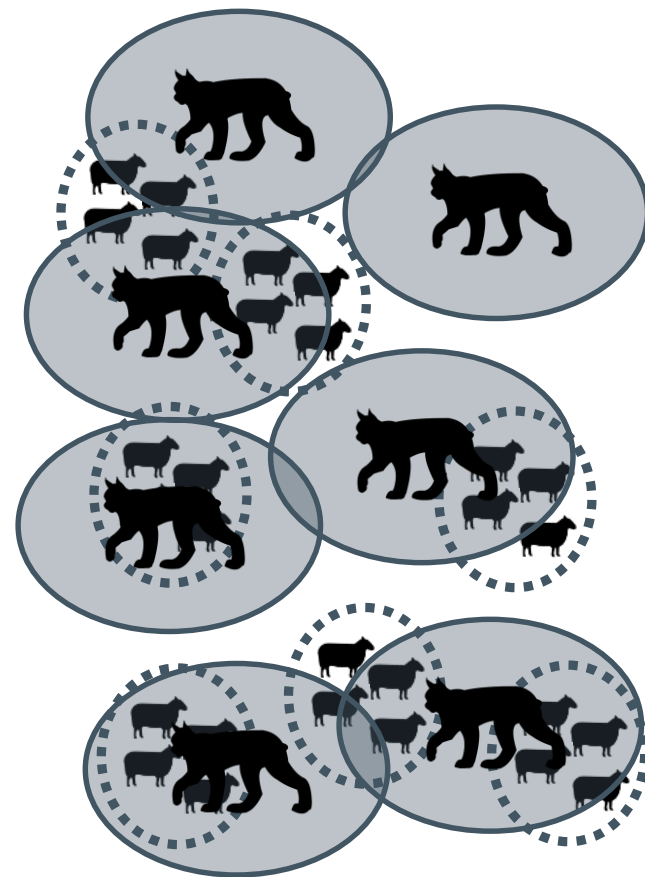
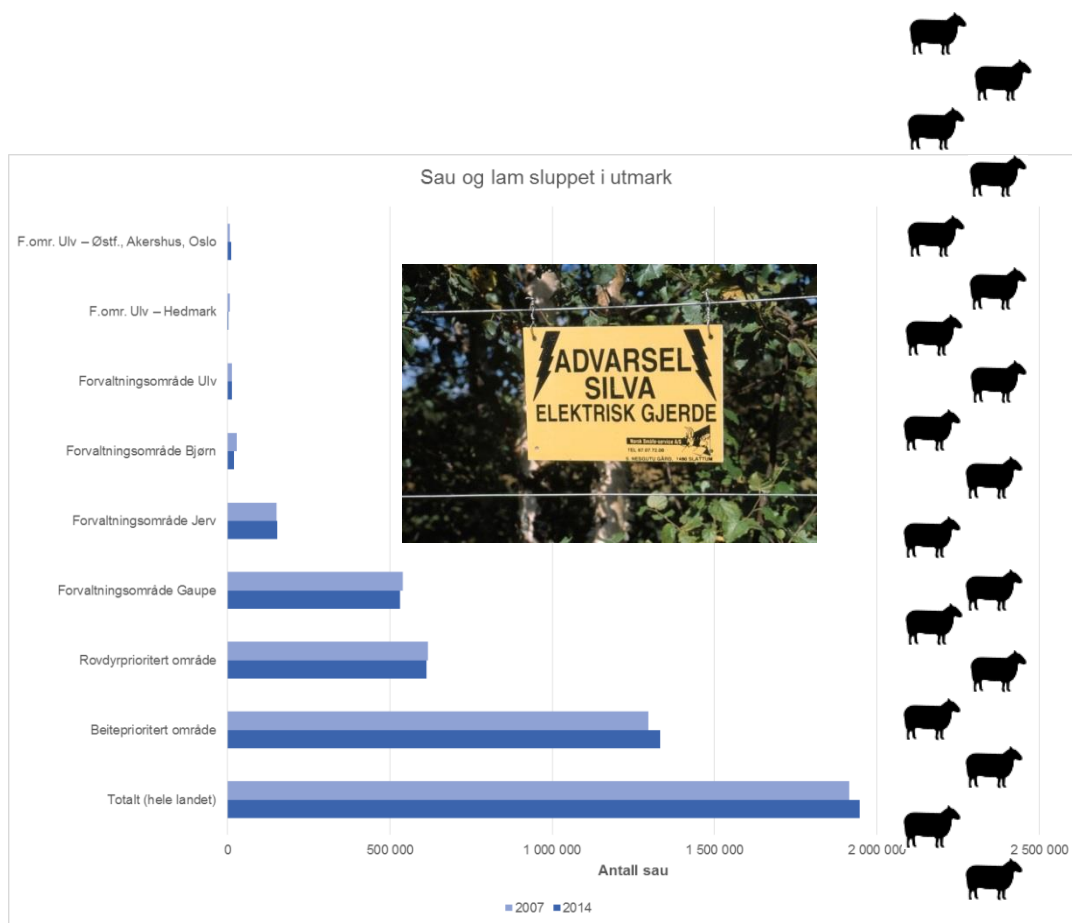

Forslag sone

*Tilpasses saueproduksjon på
utmarksbeite i
rovviltområdene?*

Hovedprinsipper for effektiv geografisk differensiert forvaltning

Rovdyr og kalvingsland

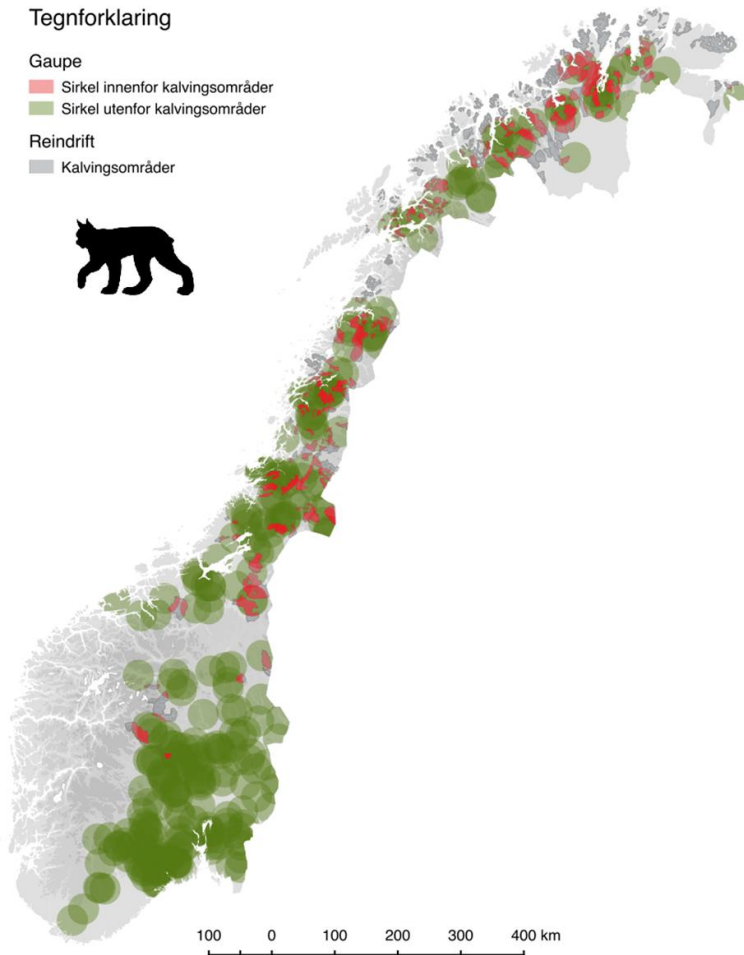
Tegnforklaring

Gaue

- ◻ Sirkel innenfor kalvingsområder
- ◻ Sirkel utenfor kalvingsområder

Reindrift

- ◻ Kalvingsområder

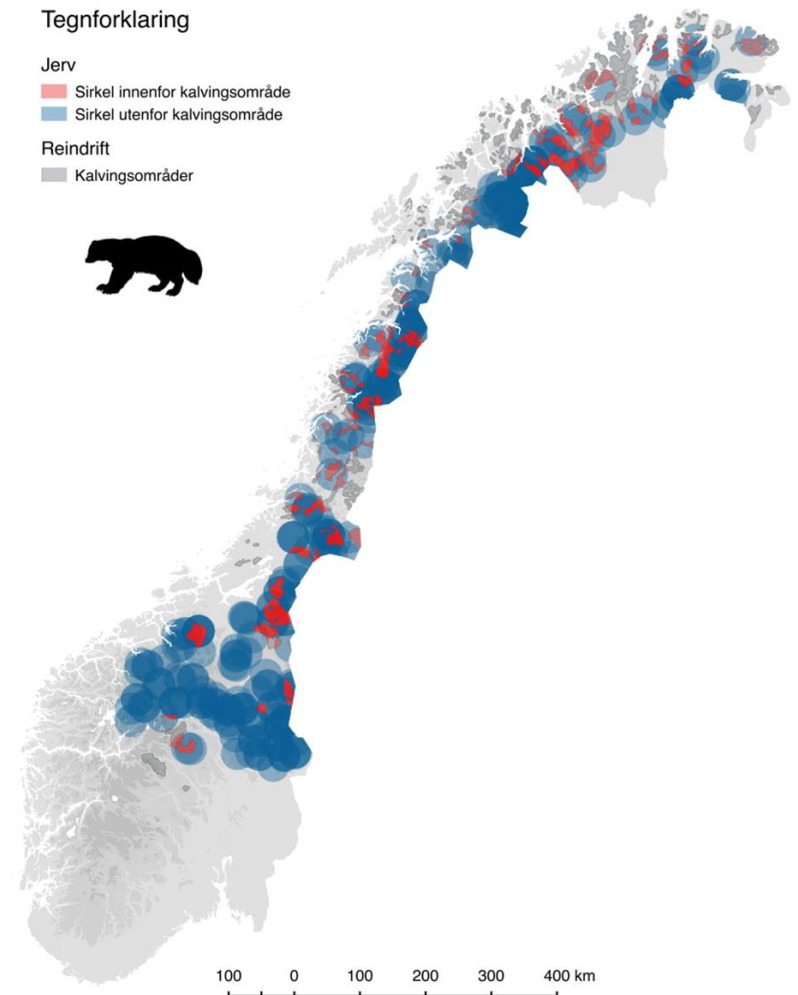
Tegnforklaring

Jerv

- ◻ Sirkel innenfor kalvingsområde
- ◻ Sirkel utenfor kalvingsområde

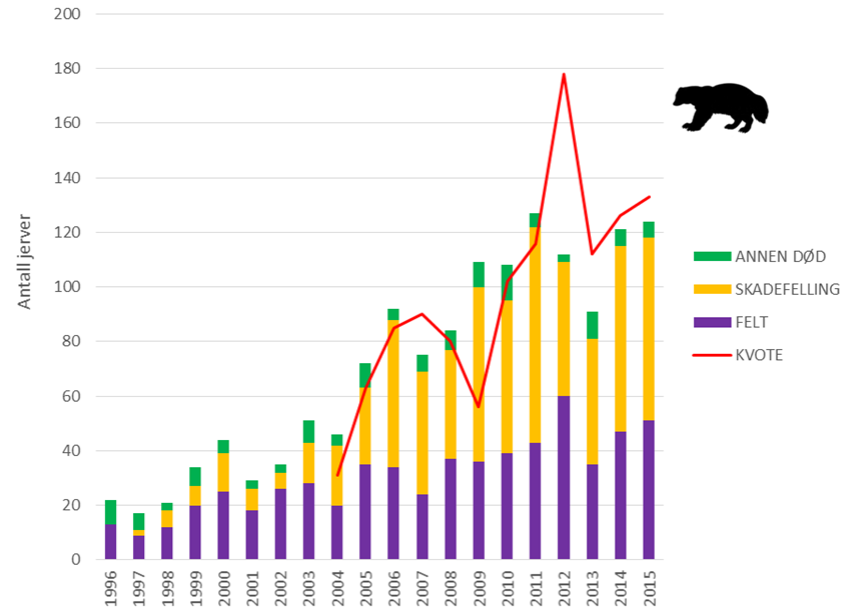
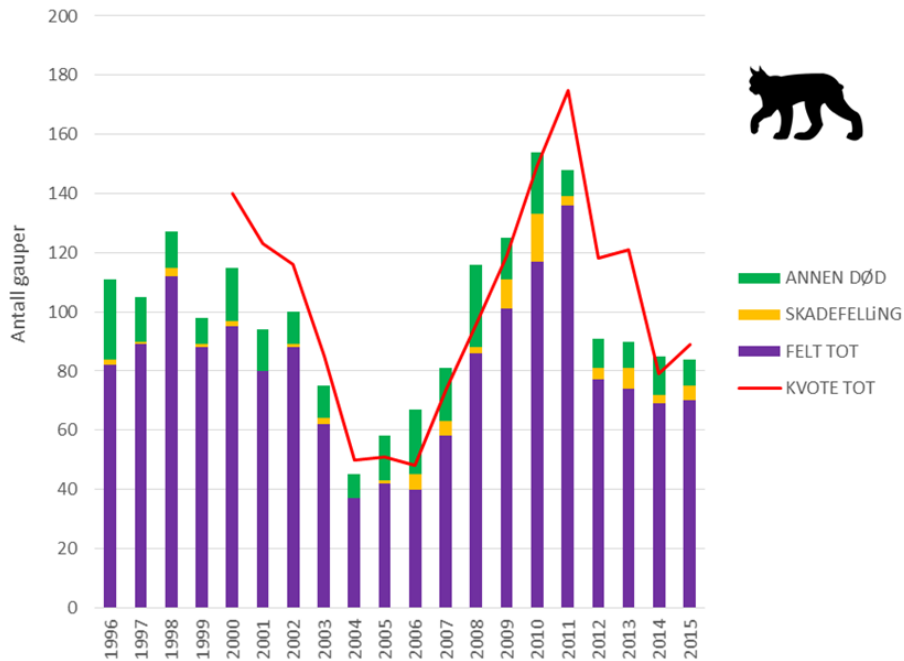
Reindrift

- ◻ Kalvingsområder

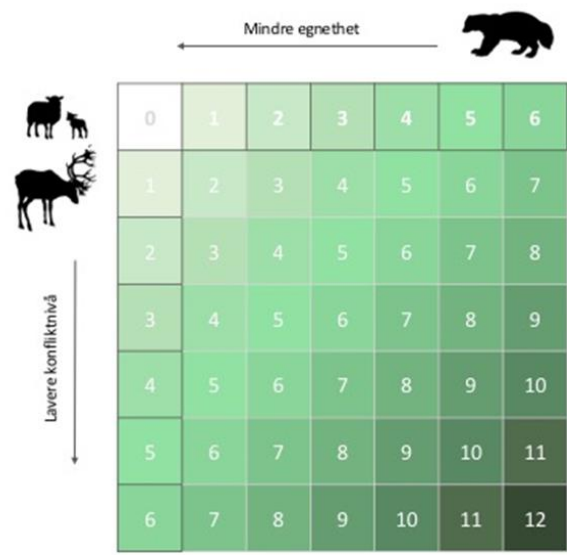
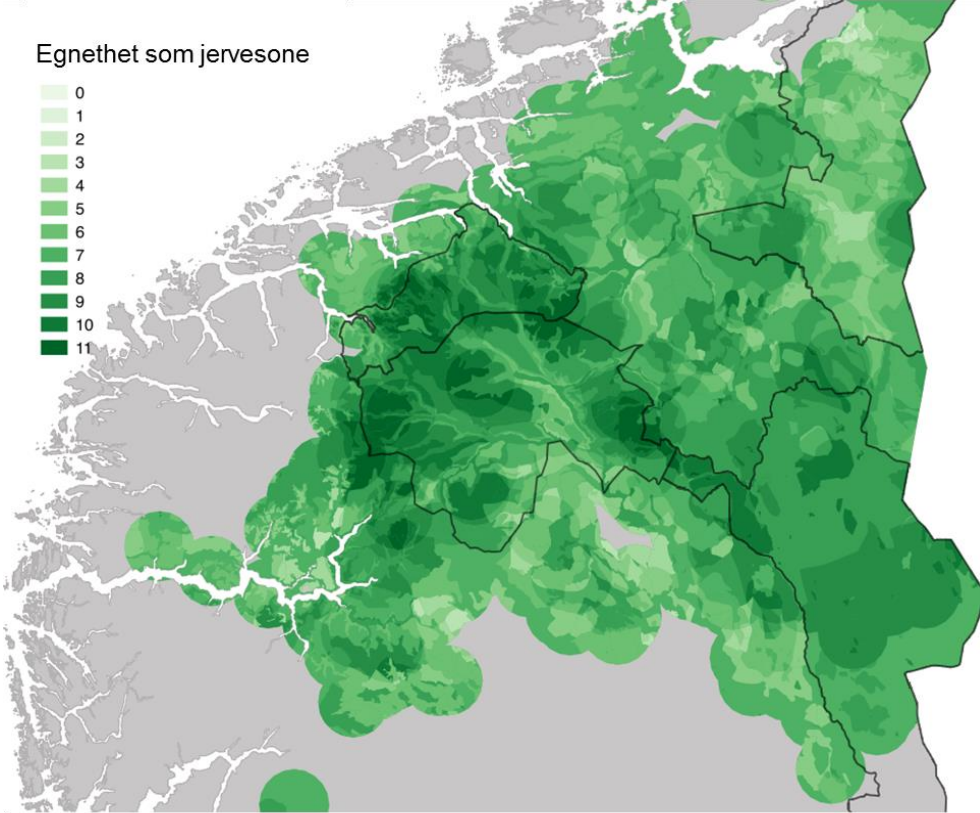
*Gjennomføres effektive uttak i
beiteprioriterte områder?*

Jakt fungerer i begrenset grad som verktøy for å kontrollere bestander av jerv

*Et verktøy for optimal
plassering for soner?*

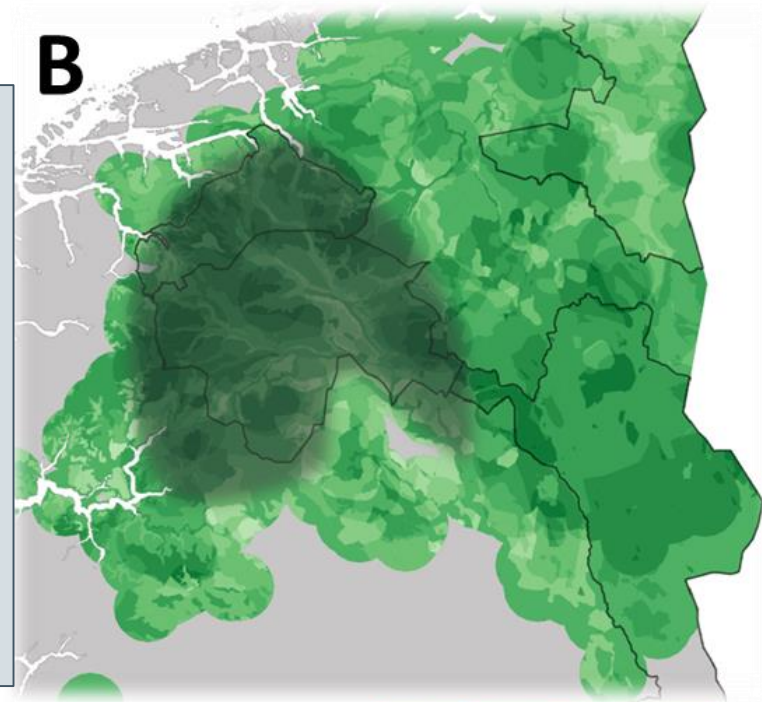
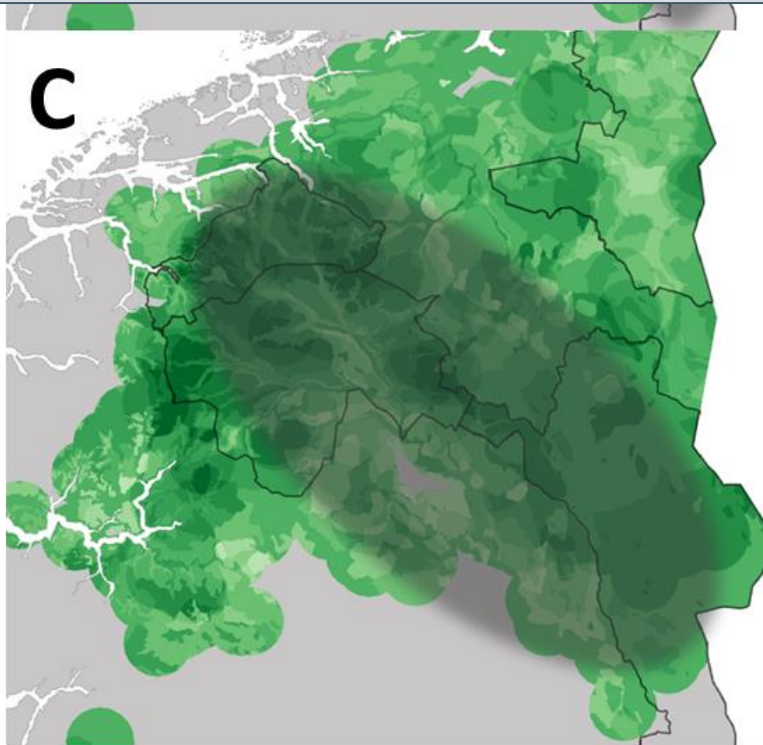
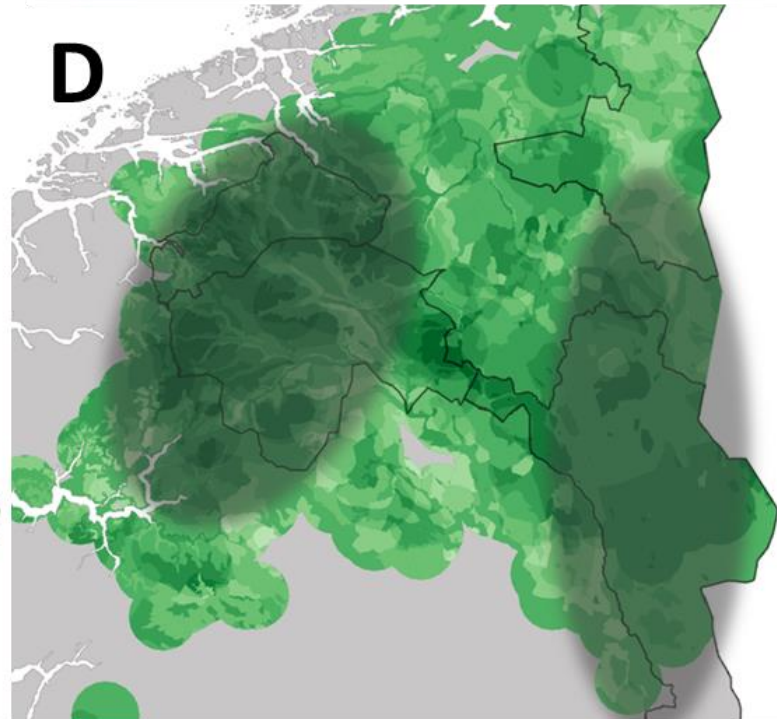
Egnethet som jervesone

A

Et planleggingsverktøy kan:

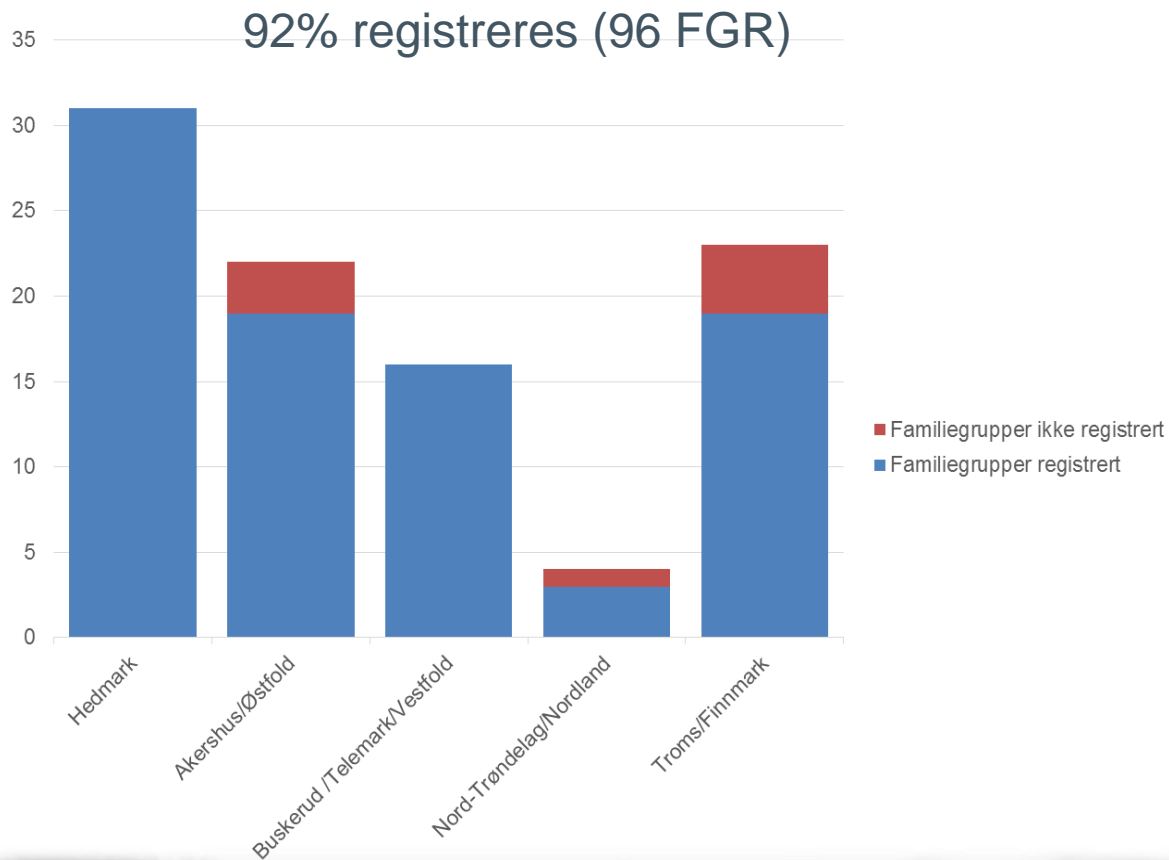
- ta hensyn til jervens grunnleggende arealkrav (størrelse og fasong på leveområder)
- Kalkulere best mulig plassering gitt «vekting» av ulike hensyn
 - ✓ Vektingen er verdibasert og må gjøres av politikere
- Kan benyttes for flere arter og flere områder – en nasjonal oppgave?

B**C****D**

Overvåking av gaupe i Norge

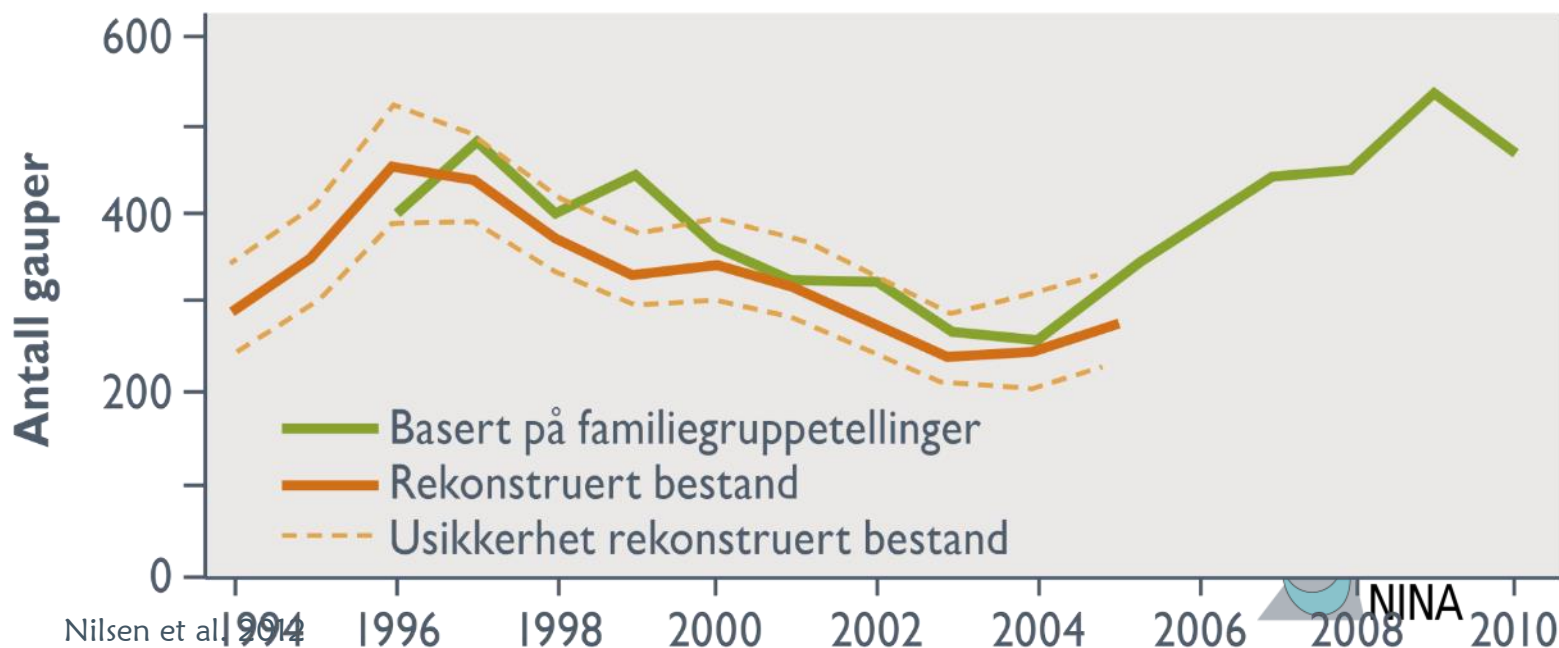
Meldes alle familiegupper inn til SNO?

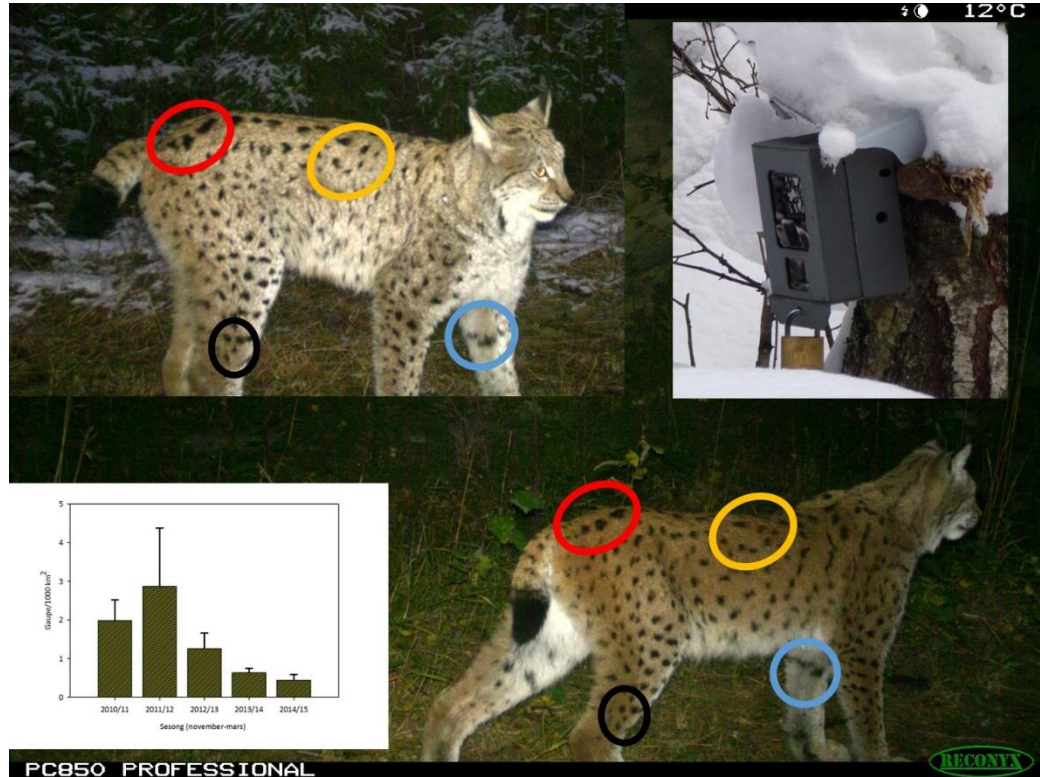
Evaluering av overvåking

Vi har rekonstruert den norske gaupebestanden basert på såkalte cohort-analyser

På nasjonal skala svært god overenstemmelse mellom rekonstruert bestands og bestand beregnet fra familiegruppetelling

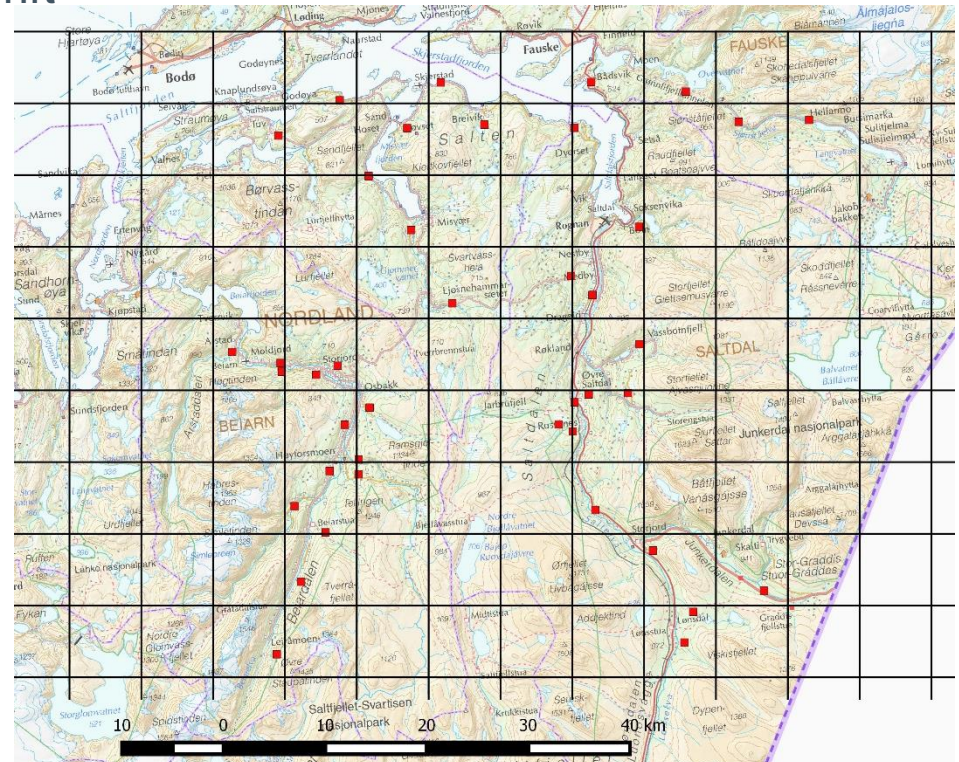
Overvåking uten snø - Viltkamera

<http://viltkamera.nina.no/>

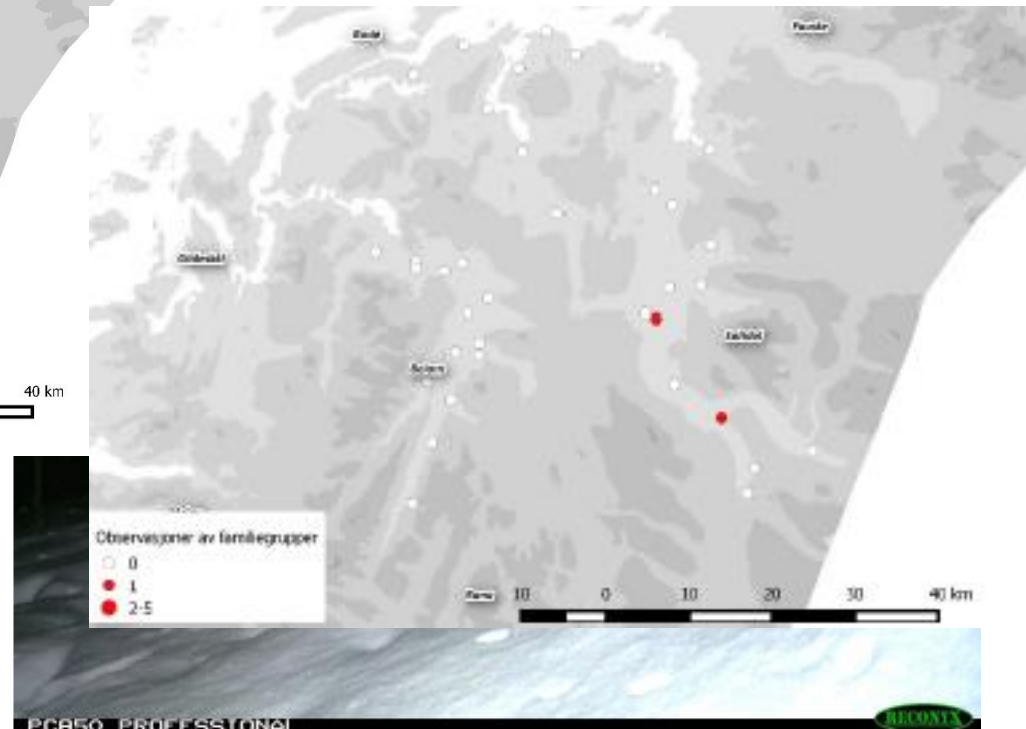
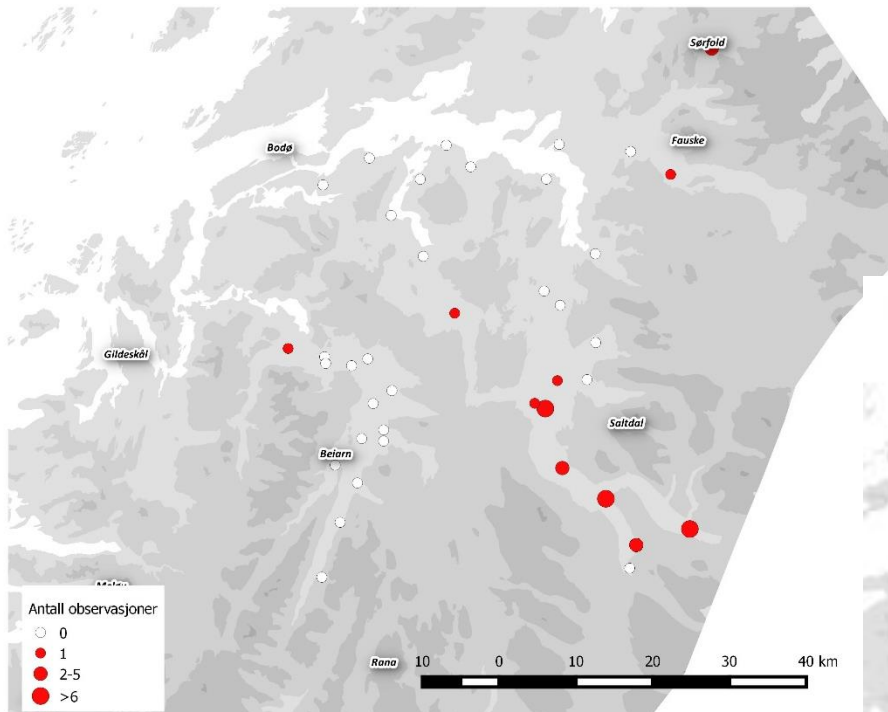
Evaluering av overvåking i Nordland

NJFF Nordland står for all drift

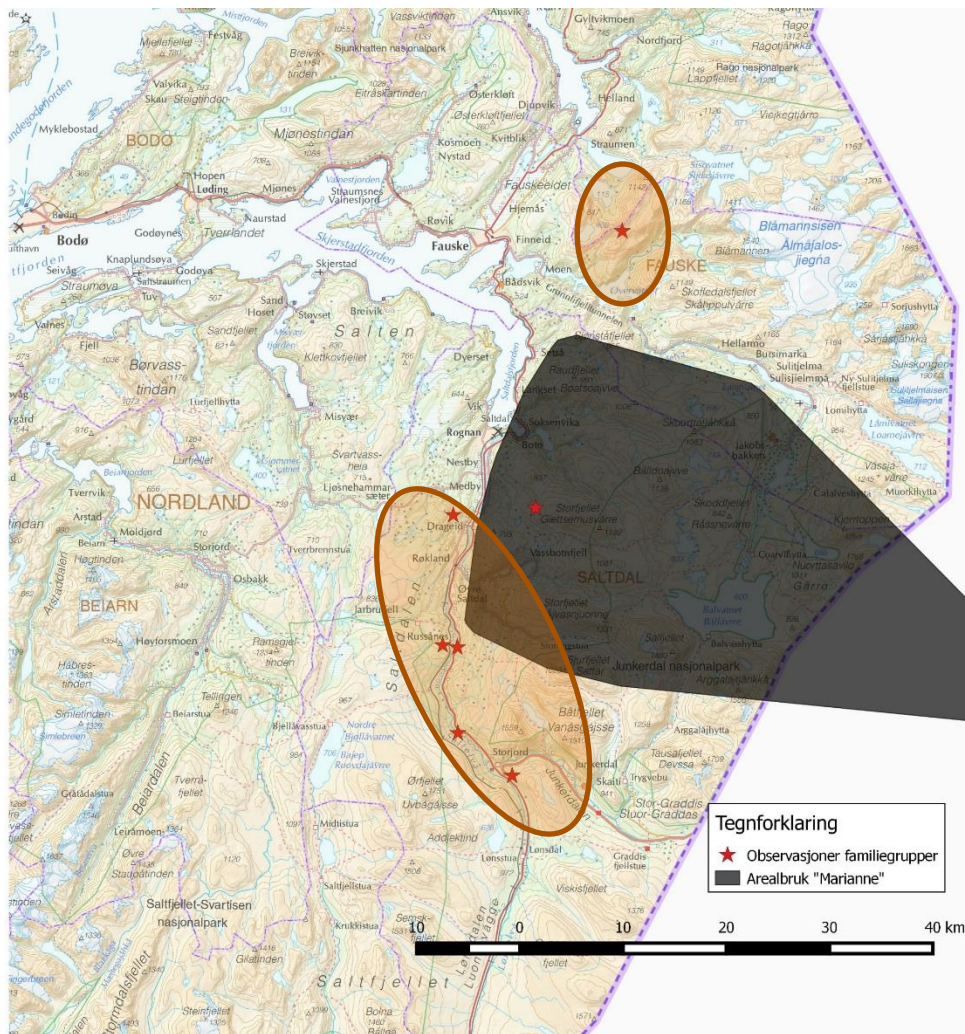

- Viltkamera
- 50 kvadratkilometer rute

Evaluering av overvåking i Nordland

Evaluering av overvåking i Nordland

***Takk for
meg!***